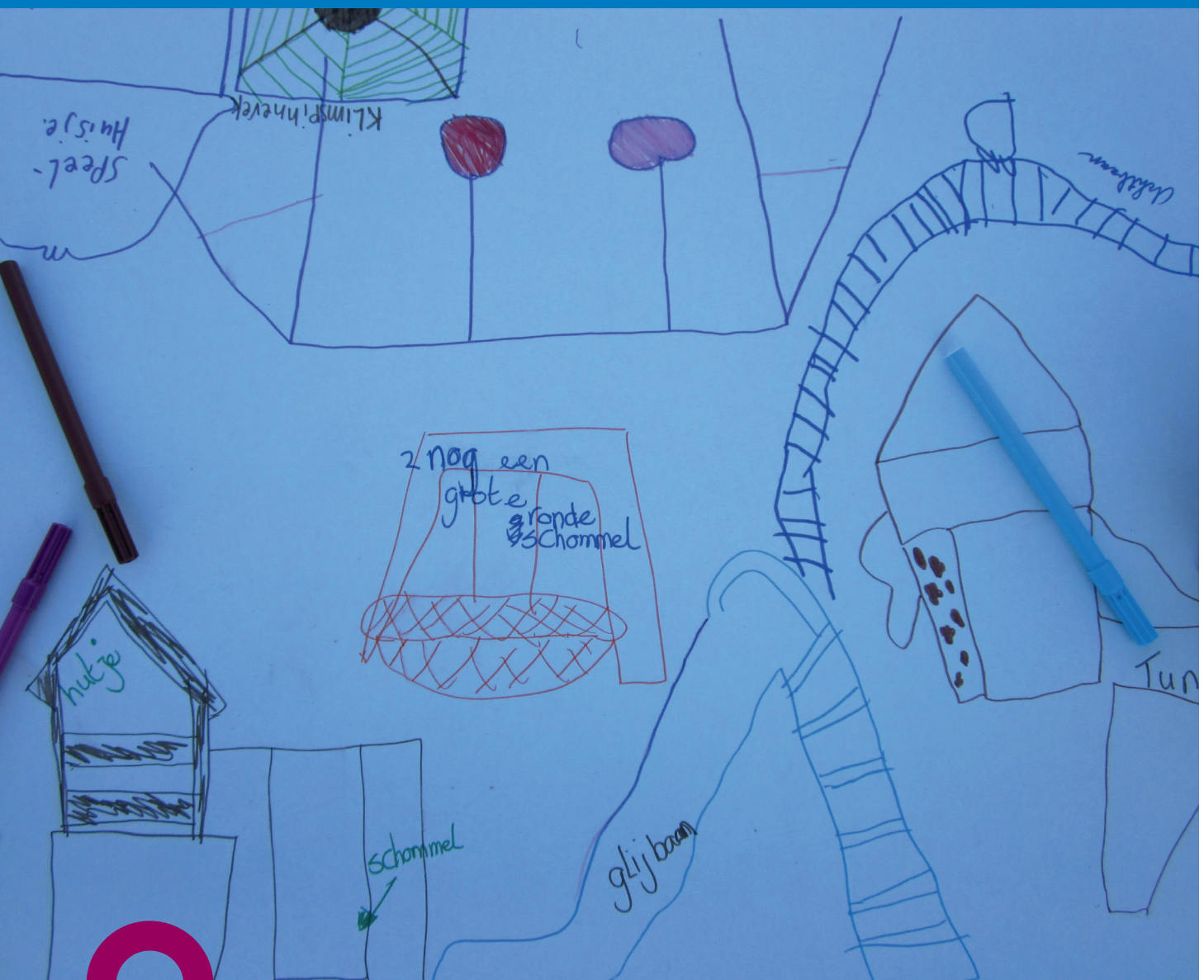

Nota 'Buiten spelen in Overbetuwe'

Ontwikkeling, realisatie en beheer van speelruimte in gemeente Overbetuwe

maart 2012

gemeente **Overbetuwe**

o

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Inleiding	7
Waarom een nota over buiten spelen?	7
Doelstelling	8
Begripsbepaling	9
Proces totstandkoming van de nota	9
 DEEL I Onze visie op buiten spelen	 10
2. Maatschappelijke achtergronden	11
Ontwikkeling en gezondheid jeugd	11
Sociale binding en leefbaarheid	12
Conclusie	13
3. Onze visie op buiten spelen	15
Thema kwantiteit	15
Thema kwaliteit	18
Thema participatie	19
Thema maatwerk	21
Conclusie	22
 DEEL II Huidige speelplekken en plan van aanpak	 23
4. Analyse huidige speelvoorzieningen	24
Positieve waarden	24
Knelpunten	25
Kansen	25
Dorps- en wijkprofielen	25
Toetsen huidige aantal speelplekken aan norm	26
5. In de praktijk	28
Plan van aanpak	28
Evaluatie en indicatoren	29
Middelen	30
Toekomstscenario en planning	31
6. Bijlagen	33
Dorps- en wijkprofielen	33
Herveld-Andelst	34
Driel	36
Zetten-Hemmen	38
Heteren	40
Oosterhout	41
Slijk Ewijk	42
Valburg	43
Randwijk-Indoornik	45
Elst	46

Samenvatting

In de programma's Wonen en Samenleven en in de nota jeugdbeleid 'It takes a village to raise a child' staan begrippen als leefbaarheid, ontplooiing, ontwikkelingskansen en ruimte voor de jeugd centraal. Binnen die kaders past het streven van gemeente Overbetuwe naar een uitdagende en veilige (buiten)leefomgeving. Voldoende veilige en kindvriendelijke buitenruimte stimuleert dat kinderen buiten gaan spelen. En op aantrekkelijke en gevarieerde speelplekken wordt door méér kinderen vaker gespeeld. Ook blijkt dat speelplekken kunnen fungeren als ontmoetingsplek voor een sociaal netwerk van kinderen en hun ouders en dat ouders in principe bereid zijn om bij te dragen aan de speelplekken in hun buurt.

Daarom willen we investeren in voldoende veilige, aantrekkelijke en gevarieerde buitenruimte en in het stimuleren of faciliteren van de betrokkenheid van ouders en buurtbewoners bij de speelruimte in hun buurt. In de nota 'Buiten spelen in Overbetuwe' geven we antwoord op de vraag hoe we in Overbetuwe vorm geven aan de ontwikkeling, realisatie en het beheer van speelruimte en het stimuleren van betrokkenheid.

Doelen

Het hoofddoel is 'een aantrekkelijke en veilige (buiten)leefomgeving die bijdraagt aan de fysieke, sociale en persoonlijke ontwikkeling van de jeugd en aan de leefbaarheid van de woonomgeving'. De subdoelen die daar uit volgen zijn:

1. voldoende veilige, aantrekkelijke en gevarieerde buitenspeelruimte en
2. stimuleren / faciliteren van de betrokkenheid van inwoners bij speelruimte.

Het hoofddoel en de subdoelen vertalen we naar beleidsvoornemens op het gebied van kwantiteit, kwaliteit, participatie en maatwerk.

Beleidsvoornemens op gebied van kwantiteit

1. Voor kinderen tot en met 11 jaar gebruiken we als norm voor voldoende speelplekken 1,5 plek per 100 kinderen. Voor jongeren vanaf 12 tot en met 18 jaar is die norm één plek per 100 jongeren
2. In aanvulling op de aantalnorm hanteren we de normen voor de spreiding van speelplekken.
3. In het handboek locatie-eisen nemen we oppervlaktematen voor speelruimte op. In ieder geval moet van het grondgebied dat bestemd wordt voor woondoeleinden per hectare minimaal 300m² voor speelruimte gereserveerd worden.
4. Bij de realisatie van speelplekken houden we rekening met de bereikbaarheid in de zin van verkeersveiligheid en toegankelijkheid voor kinderen met een handicap. We onderzoeken vraag en aanbod van speelplekken die bespeelbaar zijn voor kinderen met een handicap.
5. Bij de inrichting van de openbare ruimte houden we rekening met multifunctioneel gebruik en bespeelbaarheid.

6. In (de herziening van) bestemmingsplannen houden we zoveel als mogelijk rekening met multifunctioneel gebruik van de openbare ruimte, bijvoorbeeld bij schoolpleinen en binnen de bestemmingen voor 'groen' en 'verkeer en verblijf'.
7. Bij het in de praktijk brengen van deze nota houden we rekening met de verhouding formele en informele speelruimte. Dat is maatwerk per kern of wijk.

Beleidsvoornemens op gebied van kwaliteit

1. De speeltoestellen die we plaatsen voldoen aan de eisen van het Warenwetbesluit. Dat is een wettelijke verplichting en géén beleidskeuze.
2. Variatie in speel- en leerwaarde én sociale veiligheid zijn criteria voor de inrichting van speelplekken.
3. Bij de inrichting van speelplekken is leeftijd(sgroep) een indicatie voor de inrichting en géén maatstaf voor wie waar wel of niet mag spelen.
4. Het onderhouden en beheren van speelplekken is méér dan het onderhouden van de speeltoestellen. Ook voor de (val)ondergronden, het groen, meubilair en evt. omheining hebben we aandacht en budget.
5. Bij natuurlijke speelplekken gaan speel- en leerwaarde vóór onderhoudsvriendelijkheid.
6. Continueren van tweejaarlijkse inspecties (in april/mei en september/oktober).
7. Het op peil houden van de kennis en knowhow van onze inspecteurs (door bijscholing).
8. Digitaliseren van de logboeken en het beheersysteem.
9. Volgend uit de digitalisering: opstellen van beheer- en vervangingsplannen.
10. Alert reageren op meldingen van inwoners (en hen ook wijzen op de wenselijkheid van melden).
11. Onderzoeken van de wenselijkheid van een aanbesteding voor speeltoestellen.

Beleidsvoornemens op gebied van participatie

1. De samenwerking met inwoners is gebaseerd op de interactiewijzer en gebeurt volgens de in deze nota omschreven kaders voor informeren, raadplegen, adviseren en coproductie.
2. Om inwoners duidelijkheid te geven over wanneer invloed wel en wanneer niet kan, maken we een 'routekaart' voor betrokkenheid bij speelruimte. De kaders van het vorige beleidsvoornemen zijn de basis voor die routekaart.
3. We ontwikkelen een werkwijze om coproductie op het gebied van speelruimte te realiseren.
4. Als het gaat om sámen leven, vragen we inwoners in de eerste plaats hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. De werkwijze voor het melden en aanpakken van jongerenoverlast (JOW!) zetten we door. De regiegroep JOW! vormt een oordeel over het al dan niet inzetten van wet- en regelgevingmogelijkheden.

Beleidsvoornemens op gebied van maatwerk

1. We maken afspraken met scholen over het al dan niet openbaar stellen van de schoolpleinen.
2. We onderzoeken de samenwerkingsmogelijkheden met woningstichtingen en sportverenigingen op het gebied van speelruimte.

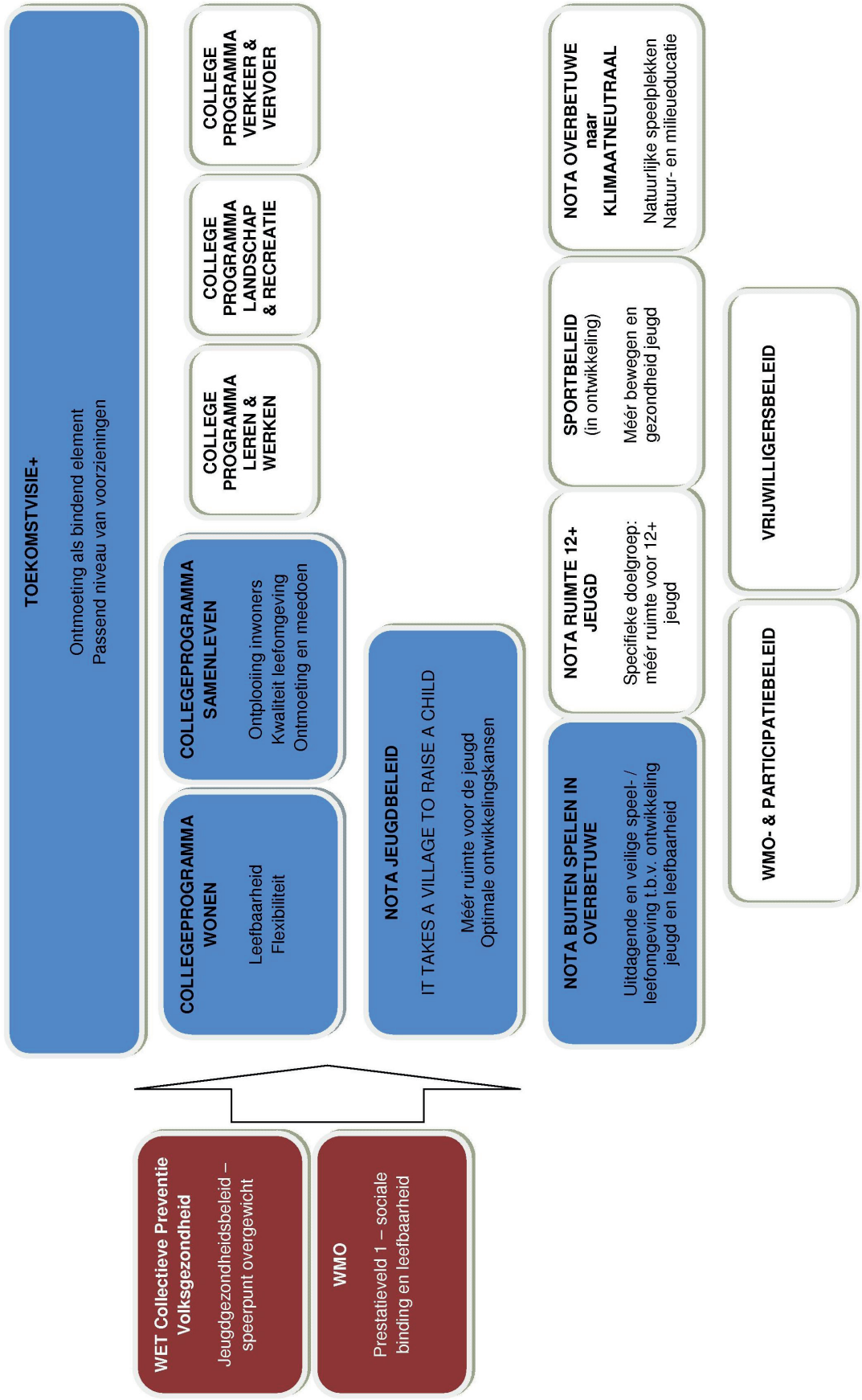
Huidige speelplekken

Overbetuwe telt 112 formele speelplekken. Uit de uitgebreide analyse van de speelplekken, uitgevoerd door de dorpsraden en wijkplatforms, concluderen we dat de kwaliteit, de speelwaarde en het totaalonderhoud van de speelplekken beter kan. Die conclusie sluit volledig aan bij onze eigen constatering over de huidige speelplekken.

Uitvoering

In de nota zijn de kaders voor uitvoering, evaluatie en middelen uitgewerkt. Het voorstel is om, in samenwerking met de dorpsraden en wijkplatforms, een uitvoeringsplan voor vier jaar te maken. Het stellen van prioriteiten in het uitvoeringsplan doen we aan de hand van een aantal criteria: het aantal speelplekken in verhouding tot de norm; de veiligheidseisen van het Warenwetbesluit; de leeftijd van speeltoestellen, de beschikbare tijd en middelen en dorps- (kern) gericht werken. Het voorstel aan de raad is om de beslissing over de bijbehorende middelen mee te nemen bij de integrale afweging van het PNL 2013-2016 bij de Kadernota 2013.

TOEKOMSTVISIE+

Ontmoeting als bindend element
Passend niveau van voorzieningen

**COLLEGEPROGRAMMA
WONEN**

Leefbaarheid
Flexibiliteit

**COLLEGEPROGRAMMA
SAMENLEVEN**

Ontplooiing inwoners
Kwaliteit leefomgeving
Ontmoeting en meedoen

**COLLEGE
PROGRAMMA
LEREN &
WERKEN**

**COLLEGE
PROGRAMMA
LANDSCHAP
& RECREATIE**

**COLLEGE
PROGRAMMA
VERKEER &
VERVOER**

NOTA JEUGDBELEID

IT TAKES A VILLAGE TO RAISE A CHILD

Meer ruimte voor de jeugd
Optimale ontwikkelingskansen

**NOTA BUITEN SPELEN IN
OVERBETUWE**

Uitdagende en veilige speel- /
leefomgeving t.b.v. ontwikkeling
jeugd en leefbaarheid

**NOTA RUIMTE 12+
JEUGD**

Specifieke doelgroep:
méér ruimte voor 12+
jeugd

SPORTBELEID
(in ontwikkeling)

Méer bewegen en
gezondheid jeugd

**NOTA OVERBETUWE
naar
KLIMAATNEUTRAAL**

Natuurlijke speelplekken
Natuur- en milieueducatie

WMO- & PARTICIPATIEBELEID

VRIJWILLIGERSBELEID

**WET Collectieve Preventie
Volksgezondheid**

Jeugdgezondheidsbeleid –
speerpunt overgewicht

WMO

Prestatieveld 1 – sociale
binding en leefbaarheid

1. Inleiding

Waarom een nota over buiten spelen?

Kinderen spelen graag buiten. Omdat je daar kunt voetballen met vriendjes, je kunsten kan laten zien aan anderen, kunt skaten, hutten kunt bouwen en lekker kunt modderen. Volwassenen vinden het belangrijk dat kinderen buiten kunnen spelen. Omdat dat goed is voor de ontwikkeling van hun motoriek, fysieke gesteldheid en sociale vaardigheden. Ook gemeente Overbetuwe vindt buiten spelen belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Maar ook voor de binding en leefbaarheid in de buurten en wijken. In de programma's Wonen en Samenleven en in de nota jeugdbeleid 'It takes a village to raise a child' staan begrippen als leefbaarheid, ontplooiing, ontwikkelingskansen en ruimte voor de jeugd centraal. We streven naar een uitdagende en veilige leefomgeving die bijdraagt aan de fysieke, sociale en persoonlijke ontwikkeling van de Overbetuwse jeugd en aan de leefbaarheid van de woonomgeving.

Voorafgaand aan deze nota stelde de raad de evaluatie van het oude speelplan (2003) vast (Evaluatienota Speelruimtebeleid, april 2010). De belangrijkste aanbeveling in de evaluatienota was het opstellen van een overkoepelende beleidsnota die een samenhangende, inhoudelijke visie op speelruimte biedt. Met de uitgangspuntennotitie 'Buiten spelen in Overbetuwe' (vastgesteld in februari 2011) formuleerde de raad de uitgangspunten voor (een visie op) speelruimte. Die uitgangspunten geven de kaders aan waarbinnen we in Overbetuwe speelruimte willen ontwikkelen, realiseren en beheren. Het zijn de volgende, onderverdeeld in vier thema's:

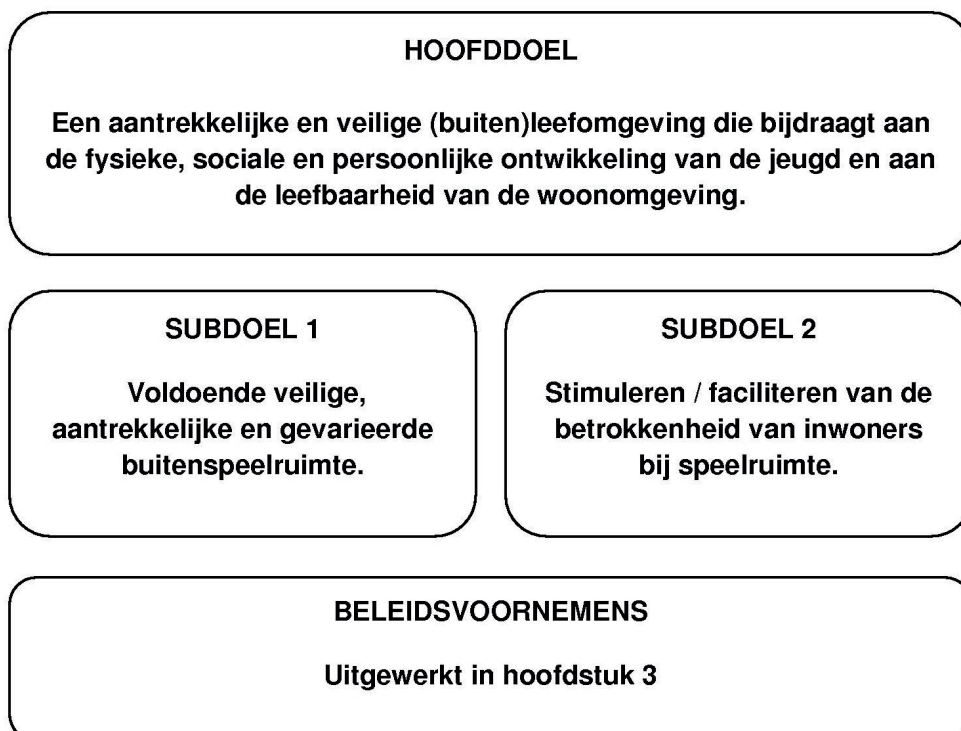
Kwantiteit	Uitgangspunt 1. Voor de Overbetuwse jeugd moet er voldoende én bereikbare gelegenheid zijn om, in ongeorganiseerd verband en in nabijheid van de eigen leefomgeving, buiten te kunnen spelen (<i>formele speelruimte</i>).
	Uitgangspunt 2. Kinderen en jongeren zijn onderdeel van de samenleving en spelen in alle ruimte. We geven hen de ruimte om hun eigen speelplek te vinden en houden daarmee rekening bij de inrichting van dorpen en wijken (<i>informele speelruimte</i>).
Kwaliteit	Uitgangspunt 3. (Formele) Speelruimte in Overbetuwe voldoet aan de eisen van het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen en aan de normering voor speeltoestellen.
	Uitgangspunt 4. Speelruimte in Overbetuwe kent variatie in spelelementen (beweging, constructie, fantasie, wedstrijd en regels, ontmoeten) en biedt gelegenheid tot leren (m.b.t. natuur en omgeving, samenspel, grenzen eigen kunnen).
	Uitgangspunt 5. We waarborgen de kwaliteit van ruimte om te spelen als geheel (toestellen, ondergronden, groen, meubilair, evt. afscheidingen, speelwaarde, beeldkwaliteit).

Participatie	Uitgangspunt 6. Ontwikkeling, realisatie en beheer van speelruimte gebeurt in samenspraak en onderlinge afstemming, zowel intern als extern (met jonge én volwassen inwoners, dorpsraden en wijkplatforms).
	Uitgangspunt 7. Een prettige leef- en speelomgeving is ook een verantwoordelijkheid van inwoners zelf. Daar spreken we inwoners, jong en oud, ook op aan. Waar nodig spreken we regels met elkaar af en zetten we wet- en regelgeving in als middel om de prettige leefomgeving te waarborgen.
Maatwerk	Uitgangspunt 8. Bij de ontwikkeling van speelruimte versterken we wat goed gaat en onderzoeken we de mogelijkheid van het benutten van potenties in onze kernen (openbare ruimte, schoolpleinen, sportverenigingen).

Doelstelling

We streven naar een uitdagende en veilige (buiten)leefomgeving die bijdraagt aan de fysieke, sociale en persoonlijke ontwikkeling van de jeugd en aan de leefbaarheid van de woonomgeving. Dat betekent dat we moeten investeren in voldoende veilige, aantrekkelijke en gevarieerde buitenruimte en in het stimuleren of faciliteren van de betrokkenheid van inwoners bij de speelruimte in hun buurt.

In de nota 'Buiten spelen in Overbetuwe' geven we antwoord op de vraag hoe we in Overbetuwe vorm geven aan de ontwikkeling, realisatie en het beheer van speelruimte en het stimuleren van betrokkenheid.

Begripsbepaling

In deze nota wordt een aantal begrippen rondom spelen gebruikt. Die zullen we hier toelichten.

- **formele speelruimte:** de ruimte die specifiek en exclusief is ingericht voor de speelfunctie (de speelplekken).
- **informele speelruimte:** de ruimte waar de jeugd leeft, woont en (veilig) kan spelen, zoals de straat, de stoep, het plantsoen en het water, maar waar geen specifieke speeltoestellen staan.
- **speeltoestel:** die voorzieningen in de formele speelruimte die specifiek voor het spelen geplaatst zijn en gemaakt zijn voor een bepaalde speelmogelijkheid.
- **speelaanleiding:** objecten die niet specifiek voor het spelen geplaatst zijn, maar een scala aan speelmogelijkheden bieden in de openbare ruimte (bijvoorbeeld groengewas, bestrating, straatmeubilair, sommige kunst).

Proces totstandkoming van de nota

Voorafgaand aan deze nota zijn een evaluatienota en een uitgangspuntennota vastgesteld. Die zijn het vertrekpunt voor deel I van de nota, onze visie op buiten spelen (hoofdstuk 2 en 3). Aan deel II van de nota hebben de dorpsraden en wijkplatforms een belangrijke bijdrage geleverd. Zij hebben de kwaliteit van de huidige speelvoorzieningen geanalyseerd. Per speelplek vulden zij een vragen- en gebruikslijst in, op basis waarvan profielschetsen per kern gemaakt zijn. Tijdens een bijeenkomst zijn die profielschetsen met de dorpsraden en wijkplatforms besproken.

Bij de totstandkoming van de nota zijn de gebruikers van speelruimte, de kinderen, niet betrokken. Dat is een bewuste keuze. Een nota over buiten spelen is voor kinderen niet zo interessant als het buiten spelen zelf. Om die reden kozen we ervoor om kinderen te betrekken als het gaat om de inrichting van concrete speelplekken (zie ook uitgangspunt 6) en niet bij het maken van de nota.

Deze beleidsnota gaat over de ontwikkeling, realisatie en het beheer van speelruimte en bestaat uit twee delen.

In deel I geven we onze visie op buiten spelen. We werken uit welke maatschappelijke achtergronden relevant zijn (hoofdstuk 2), wat onze visie op 'buiten spelen' is en welke beleidsvoornemens daar uit volgen (hoofdstuk 3).

In deel II gaan we in op hoe het gesteld is met de kwaliteit en kwantiteit van onze huidige speelplekken (hoofdstuk 4) en op hoe we onze visie in praktijk willen brengen (hoofdstuk 5).

DEEL I

Onze visie op buiten spelen

2. Maatschappelijke achtergronden

Ons streven naar een uitdagende en veilige buiten speel- en leefomgeving is gericht op:

- de ontwikkeling van de Overbetuwse jeugd en op
- het stimuleren van de leefbaarheid in de wijken en buurten.

Op die twee invalshoeken gaan we in dit hoofdstuk verder in. We koppelen inzichten uit deze invalshoeken aan de wettelijke en beleidsmatige kaders. In het schema aan het einde van dit hoofdstuk vatten we die samenhang samen.

Ontwikkeling en gezondheid jeugd

Het stimuleren en bevorderen van de ontwikkeling en gezondheid van de jeugd in Overbetuwe staat centraal in de nota jeugdbeleid 'It takes a village to raise a child'. We stelden ons ten doel méér ruimte voor jeugd te creëren en om ontwikkelingskansen voor kinderen en jongeren te optimaliseren. Jeugdgezondheidszorg (in het kader van de *Wet publieke gezondheid - Wpg*) is een wettelijke taak voor gemeenten. Het gaat dan onder andere om het volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van jeugdigen en om preventie. Eén van de speerpunten die we op dat gebied (regionaal) aanpakken is het tegengaan van overgewicht. Bij de ontwikkeling van Overbetuws sportbeleid hebben we ook aandacht voor gezondheid en bewegen. Ons strategische doel in het sportbeleid is een sportieve infrastructuur die onze inwoners in staat stelt om deel te nemen aan breedtesport en die ondersteunend is aan onze maatschappelijke doelen (zoals gezondheid). Eén van de 'pijlers' van de sportieve infrastructuur is de speel- en beweegruimte, waar we in deze nota aandacht aan besteden. Voldoende uitdagende en veilige ruimte om buiten te spelen draagt bij aan bovenstaande doelstellingen.

Welke inzichten zijn in dit kader relevant?

- Onderzoek van Jantje Beton¹ toont aan dat driekwart van de kinderen tussen 6 en 12 jaar meerdere keren per week buiten speelt zonder toezicht van volwassenen en dat tachtig procent van de kinderen daar vrolijk en blij van wordt. Het onderzoek van Jantje Beton laat ook zien dat ongeveer de helft van de ouders en kinderen de speelplekken, stoepen en pleintjes in hun omgeving saai vindt. Tweederde van de kinderen geeft aan dat ze meer buiten zouden spelen als het minder saai is.
- Buiten spelen is goed voor de fysieke en psychische gezondheid en sociale vaardigheden van kinderen. Vooral kinderen die van huis uit minder kansen hebben (krijgen) zich te ontwikkelen varen wel bij voldoende en goede mogelijkheden om buiten te spelen².
- Uit de Kindermonitor 2009³ blijkt dat 19% van de Overbetuwse kinderen van 2 jaar en ouder minder dan één uur per dag buiten speelt, waarmee zij niet voldoen aan de Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen. Uit die monitor blijkt ook dat 79% van de ouders de buurt waar ze wonen kindvriendelijk vindt. 12% vindt de buurt niet altijd veilig genoeg om buiten te spelen. De belangrijkste belemmeringen die ouders noemen zijn de aanwezigheid van water, teveel verkeer en te weinig speelplekken.
- Uit de kwaliteitsanalyse van speelplekken in Overbetuwe (door de dorpsraden en wijkplatforms, zie ook hoofdstuk 4) blijkt dat voor de kwaliteit en uitdaging van de speelplekken een verbeterslag gewenst is. Het ontbreekt volgens de dorpsraden en wijkplatforms met name

¹ Opinieonderzoek 'Buitenspelen 2011' door TNS NIPO in opdracht van Jantje Beton.

² 'Van de straat. De relatie jeugd en openbare ruimte werken.' 2001. Karsten, Kuiper en Reubsaet.

³ 'Kindermonitor 2009 gemeente Overbetuwe' door VGGM (toen: HGM) in kader van Wpg.

- aan variatie in speelwaarde. Het totaalonderhoud van de speelplekken kan beter. Daarnaast geven ze aan dat er een aantal zaken is dat de bespeelbaarheid van speelplekken of de openbare ruimte beperkt. Dat zijn:
- o overlast van honden(poep),
 - o verkeersveiligheid,
 - o afval,
 - o verdringing van kinderen door oudere jeugd en jongerenoverlast.
- De (beschikbaarheid van) ruimte is bepalend voor buiten spelen, niet zozeer de aanwezigheid van speeltoestellen⁴. Veel ruimte, een goede inrichting en diversiteit aan speelobjecten hebben een gunstige invloed op het aantal gebruikers en de diversiteit van het publiek van speelplekken. Hoe groter de kwaliteit, hoe meer (diverser) gebruikers, hoe minder het verdringingsgedrag.
 - Het anders inrichten van de leefomgeving, in combinatie met aandacht voor verkeer en vervoer, ruimtelijke ordening, milieu en veiligheid, helpt kinderen meer te bewegen⁵.

Sociale binding en leefbaarheid

Het bevorderen van sociale binding en leefbaarheid is de kern van prestatieveld 1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning. In onze eigen Toekomstvisie+ is het versterken van ontmoeting als bindend element één van de uitdagingen, net als het werken aan een passend niveau van voorzieningen. Ook de programma's Samenleven en Wonen dragen met hun doelstellingen bij aan de thema's sociale binding en leefbaarheid. De gemeente heeft dus enerzijds de wettelijke taak om voorzieningen te treffen die bijdragen aan sociale binding en leefbaarheid. En stelt zich anderzijds zelf, in de Toekomstvisie en programma's Samenleven en Wonen, ook ten doel te werken aan leefbaarheid en binding. Voldoende uitdagende en veilige ruimte om buiten te spelen kan op twee manieren bijdragen aan deze doelstellingen. In de eerste plaats omdat speelplekken als ontmoetingsplek kunnen dienen voor kinderen en hun ouders, in de tweede plaats omdat via speelplekken inwoners invloed kunnen uitoefenen op en zich betrokken voelen bij hun leefomgeving.

Welke inzichten zijn in dit kader relevant?

- Vooral sociale kenmerken zoals sociale cohesie en veiligheidsgevoel zorgen ervoor dat kinderen buiten spelen en bewegen⁶.
- Kinderen spelen in alle ruimte. Speelruimte is dus -vooral- ook wat we met elkaar toelaten en gaat over tolerantie en een ander ruimte willen geven (om op straat, in het park, het plantsoen, het bos, ... te spelen)⁷.
- Het onderzoek van Jantje Beton toont aan dat driekwart van de ouders bereid is om iets in de buurt te doen om de speelomgeving leuk en netjes te houden⁸.
- Het programma 'Wonen' heeft als doel het vergroten van de aansluiting van de leefomge-

⁴ 'Speelruimte graag!' 2003. OBB ingenieursbureau.

⁵ Proefschrift 'Children, physical activity and the environment: Opportunities for multi-sector policy.' 2011. Marie-Jeanne Aarts, Tilburg University.

⁶ Proefschrift 'Children, physical activity and the environment: Opportunities for multi-sector policy.' 2011. Marie-Jeanne Aarts, Tilburg University.

⁷ 'Speelruimte graag!' 2003. OBB ingenieursbureau.

ving bij de behoeften van inwoners. Een leefomgeving die aansluit bij de behoeften verbetert de leefbaarheid. Het programma Wonen volgt daarvoor twee sporen: het fysieke en het sociale. In het fysieke spoor gaat het bijvoorbeeld over flexibiliteit in de inrichting van de openbare ruimte. In het sociale spoor gaat het over het creëren van betrokkenheid door invloed te geven aan inwoners. Invloed alleen is echter niet genoeg, inwoners moeten ook zelf verantwoordelijkheid nemen. Via het ‘dorpsgericht werken’ geven we dit sociale spoor vorm.

Speelruimte is één van de onderwerpen waarin we zowel flexibiliteit (in inrichting) en invloed bij inwoners kunnen uitwerken.

- Er is nog niet zoveel gericht onderzoek gedaan naar de effecten van buiten spelen en buitenruimte op de sociale integratie in de buurt. Een aantal onderzoeksresultaten zegt in meer of mindere zin wat over dit onderwerp: mensen met kinderen blijken meer sociale contacten in de buurt te hebben. Op veel speelplekken ontmoet een vaste groep kinderen elkaar regelmatig. De speelplek is dan het centrale punt van het sociale netwerk van die kinderen en hun ouders. In die zin kan speelruimte bijdragen aan het ontstaan en onderhouden van sociale netwerken. Het bevorderen van sociale integratie door speelgelegenheid lijkt echter moeilijker als de onderlinge verschillen tussen bewoners groot zijn. Sociale integratie lijkt vooral in situaties van gelijke sociaaleconomische status te gedijen. In ieder geval kan sociale integratie niet alleen door het creëren van speelgelegenheid afgedwongen worden⁹.

Conclusie

Voldoende veilige en kindvriendelijke buitenruimte stimuleert dat kinderen buiten gaan spelen. Op kwalitatief hoogwaardige en gevarieerde speelplekken wordt door méér kinderen vaker gespeeld.

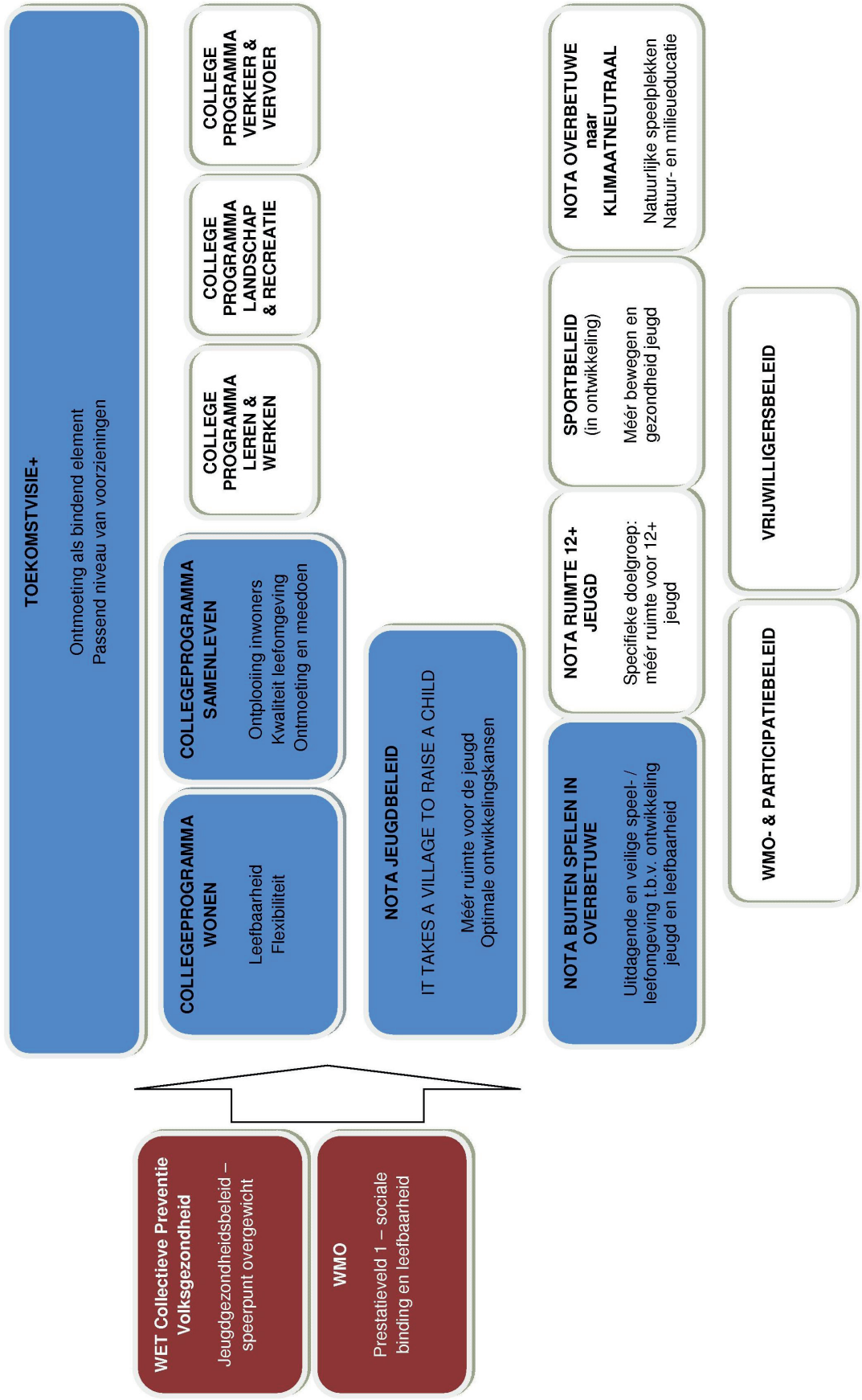
Ook de sociale cohesie in een buurt is van invloed op hoe vaak en veel kinderen buiten spelen. Hoe beter de binding, hoe meer er gespeeld wordt. Speelplekken kunnen fungeren als ontmoetingsplek voor een sociaal netwerk van kinderen en hun ouders. Ouders zijn in principe bereid om een steentje bij te dragen aan de speelplekken in hun buurt. Speelplekken kunnen een bijdrage leveren aan de sociale integratie en leefbaarheid in een buurt, met de kanttekening dat dat vooral zo lijkt te zijn als de onderlinge verschillen tussen bewoners klein zijn.

De speelplekken in Overbetuwe verdienen volgens de dorpsraden en wijkplatforms een kwaliteitsverbetering.

In het schema op de volgende bladzijde is weergegeven hoe de wettelijke en de gemeentelijke kaders zich verhouden tot de nota ‘Buiten spelen in Overbetuwe’. De nota’s en thema’s in de vakken onderaan hebben (nauwe) raakvlakken met de nota ‘Buiten spelen in Overbetuwe’.

⁸ Opinieonderzoek ‘Buitenspelen 2011’ door TNS NIPO in opdracht van Jantje Beton.

⁹ ‘Van de straat. De relatie jeugd en openbare ruimte werken.’ 2001. Karsten, Kuiper en Reubsaet.

3. Onze visie op buiten spelen

Uit het vorige blijkt dat voldoende veilige en kindvriendelijke buitenruimte stimuleert dat kinderen buiten gaan spelen. En dat op kwalitatief hoogwaardige en gevarieerde speelplekken door méér kinderen vaker gespeeld wordt. Ook blijkt dat speelplekken kunnen fungeren als ontmoetingsplek voor een sociaal netwerk van kinderen en hun ouders en dat ouders in principe bereid zijn om bij te dragen aan de speelplekken in hun buurt.

Gemeente Overbetuwe streeft naar een uitdagende en veilige (buiten)leefomgeving die bijdraagt aan de ontwikkeling van de jeugd en aan de leefbaarheid van de woonomgeving. Onze visie op buiten spelen is dat we daarvoor moeten investeren in voldoende veilige, kwalitatief hoogwaardige en gevarieerde buitenruimte en in het stimuleren of faciliteren van de betrokkenheid van ouders en buurtbewoners bij de speelruimte in hun buurt.

De acht uitgangspunten die de raad eerder vaststelde zijn het vertrekpunt voor onze visie op buiten spelen. Die vertalen we in dit hoofdstuk naar beleidsvoornemens binnen de thema's kwantiteit, kwaliteit, participatie en maatwerk.

Thema kwantiteit

Uitgangspunt 1. Voor de Overbetuwse jeugd moet er voldoende én bereikbare gelegenheid zijn om, in ongeorganiseerd verband en in nabijheid van de eigen leefomgeving, buiten te kunnen spelen (*formele speelruimte*).

Voldoende speelruimte

Om te kunnen bepalen of we beschikken over *voldoende* speelruimte is het nodig dat we normen vaststellen voor de hoeveelheid formele speelruimte in de gemeente. In de nota 'Ruimte voor de 12+ jeugd' stelden we voor de twaalf- tot en met achttienjarige de volgende norm vast: één (ontmoetings)plek per 100 jongeren in deze doelgroep. Voor de doelgroep van nul tot en met elf jaar stellen we een wat ruimere norm voor, namelijk 1,5 plek per honderd kinderen. In hoofdstuk 4 gaan we in op de vraag of het huidige aantal speelplekken voldoet aan deze norm.

Daarnaast streven we ook naar *bereikbare* speelruimte. Bereikbaarheid hangt samen met de begrippen spreiding, verkeersveiligheid en toegankelijkheid.

Spreiding

Bij de spreiding van speelplekken kunnen we het niveau 'dichtbij' (de directe omgeving) en het niveau 'centraal' (wijkniveau, grotere speelplek, breder publiek) onderscheiden. Om te stimuleren dat kinderen en hun ouders elkaar ontmoeten is het belangrijk om vooral 'centrale' speelruimte te hebben (en eigenlijk niet te veel speelruimte 'dichtbij').

Vooraf voor jonge kinderen is een goede spreiding en verdeling van de speelplekken belangrijk. Zij zijn beperkt in hun mogelijkheden om op afstand (zonder begeleiding) buiten te spelen. Voor jongeren vanaf een jaar of twaalf is de spreiding wat minder van belang, hun actieradius is aanzienlijk groter.

Een mix van formele en informele speelruimte (zie ook uitgangspunt 2) kan helpen om deze tegenstrijdigheid op het gebied van spreiding goed in te vullen. Door een combinatie van voldoende informele speelruimte 'dichtbij' en grote(re), formele speelplekken 'centraal', bijvoorbeeld. Voor het toetsen van de spreiding stellen we een aanvullende norm voor, voor de doelgroep tot en met elf jaar. Voor de categorie '0 tot en met 5 jaar' is speelruimte (bij voorkeur) aanwezig binnen een straal van 100 meter. Voor de categorie '6 tot en met 11 jaar' is speelruimte (bij voorkeur) aanwezig binnen een straal van 400 meter. Daarbij geldt dat de norm per aantal kinderen (en jongeren) leidend is en dat de normen voor spreiding een aanvulling zijn daarop.

Verkeersveiligheid

Bereikbaarheid hangt ook samen met verkeersveiligheid. Drukke wegen kunnen een obstakel zijn in de bewegingsruimte van kinderen. Ze beperken hun mogelijkheden om buiten te spelen, als tussen de woning en de speelplek zo'n drukke weg loopt. Bij de invulling van voldoende en bereikbare speelgelegenheid is verkeersveiligheid daarom een factor die we in acht nemen.

Toegankelijkheid

Bereikbaarheid heeft tot slot raakvlakken met toegankelijkheid. Bij de inrichting van speelplekken zijn doorgaans de leeftijdssamenstelling in een wijk en de leeftijdscategorieën (0-5, 6-11 en 12+) leidend. In mindere mate houden we rekening met de toegankelijkheid voor kinderen met een handicap. Ook deze kinderen gunnen we de mogelijkheden tot buiten spelen. Daarom is de toegankelijkheid voor kinderen met een handicap ook een aandachtspunt bij de realisatie van speelruimte.

Deze normen en aandachtspunten zullen we moeten bewaken, voor wat betreft ons huidige speelvoorzieningsaanbod en bij de ontwikkeling en renovaties van buurten en wijken.

Uitgangspunt 2. Kinderen en jongeren zijn onderdeel van de samenleving en spelen in alle ruimte. We geven hen de ruimte om hun eigen speelplek te vinden en houden daarmee rekening bij de inrichting van dorpen en wijken (*informele speelruimte*).

Flexibiliteit

Dat betekent dat we flexibel om moeten gaan met de inrichting van de openbare ruimte en dat we aandacht moeten hebben en houden voor de bespeelbaarheid van die openbare ruimte. Parken, plantsoenen en groenstroken bijvoorbeeld kunnen dienst doen als informele speelplek, zeker als er speelaanleidingen in opgenomen zijn. Dat vraagt wat van de gemeente als het gaat om de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte.

Als de openbare ruimte multifunctioneler ingericht wordt, kan er 'concurrentie' ontstaan tussen verschillende groepen gebruikers (kinderen, jongeren, ouderen, honden) of tussen verschillende functies (verblijfsfunctie, speelfunctie, verkeersfunctie, parkeervunctie, ...). Het betekent dus ook dat we flexibel moeten zijn in wat we 'toestaan' in die openbare ruimte. En hoewel kinderen in alle ruimte spelen, markeren volwassenen doorgaans alleen de formele speelplekken als 'ruimte om te spelen'. Informele speelruimte vraagt dus ook nadrukkelijk om flexibiliteit van inwoners.

Mix van formeel en informeel

Om te waarborgen dat er in nieuwbouwwijken in een vroeg stadium rekening gehouden wordt met het realiseren van speelruimte, zijn in het handboek voor locatie-eisen normen voor speelplekken opgenomen¹⁰. Daarin staat dat in nieuwe wijken 300m² per hectare gereserveerd moet zijn voor speelruimte. Dat komt overeen met de 3% norm die de NUSO en Jantje Beton aanbevelen. In de praktijk merken we dat een goede invulling van die 3% lastig is. Gaat het dan alleen om de formele speelplekken of valt daar ook de informele speelruimte onder? Hoe kunnen we de hoeveelheid informele speelruimte goed en eenduidig in kaart brengen? En hoe relateren we dat dan weer aan de 3% norm? Het ideaalbeeld is een goede mix van een aantal grote en centrale formele speelplekken in de kernen die een wijkfunctie kunnen vervullen, aangevuld met informele speelruimte in de directe omgeving. Uitdagingen in dit ideaalbeeld zijn de beschikbaarheid van ruimte voor -grote- speelplekken en het draagvlak voor informele speelruimte. Voor grote speelplekken met een wijkfunctie is niet zonder meer ruimte beschikbaar in onze kernen. En het vraagt zoals gezegd doorzettingsvermogen om informele speelruimte te waarborgen. De invulling van die ideale verdeling blijft een kwestie van maatwerk.

Beleidsvoornemens op gebied van kwantiteit

1. Voor kinderen tot en met 11 jaar gebruiken we als norm voor voldoende speelplekken 1,5 plek per 100 kinderen. Voor jongeren vanaf 12 tot en met 18 jaar is die norm één plek per 100 jongeren
2. In aanvulling op de aantalnorm hanteren we de normen voor de spreiding van speelplekken.
3. In het handboek locatie-eisen nemen we oppervlaktematen voor speelruimte op. In ieder geval moet van het grondgebied dat bestemd wordt voor woondoeleinden per hectare minimaal 300m² voor speelruimte gereserveerd worden.
4. Bij de realisatie van speelplekken houden we rekening met de bereikbaarheid in de zin van verkeersveiligheid en toegankelijkheid voor kinderen met een handicap. We onderzoeken vraag en aanbod van speelplekken die bespeelbaar zijn voor kinderen met een handicap.
5. Bij de inrichting van de openbare ruimte houden we rekening met multifunctioneel gebruik en bespeelbaarheid.
6. In (de herziening van) bestemmingsplannen houden we zoveel als mogelijk rekening met multifunctioneel gebruik van de openbare ruimte, bijvoorbeeld bij schoolpleinen en binnen de bestemmingen voor 'groen' en 'verkeer en verblijf'.
7. Bij het in de praktijk brengen van deze nota houden we rekening met de verhouding formele en informele speelruimte. Dat is maatwerk per kern of wijk.

¹⁰ Omdat in nieuwbouwwijken nog geen kinderen en jongeren wonen, is de aantalnorm niet zo bruikbaar.

Thema kwaliteit

Uitgangspunt 3. (Formele) Speelruimte in Overbetuwe voldoet aan de eisen van het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen en aan de normering voor speeltoestellen.

In het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (Was) zijn de (veiligheids)bepalingen opgenomen waaraan eigenaren van speeltoestellen in de openbare ruimte zich moeten houden. Volgens de Was:

- moeten speeltoestellen voorzien zijn van een keuringscertificaat,
- moeten speeltoestellen regelmatig geïnspecteerd worden door daartoe opgeleide inspecteurs,
- en moet de informatie over die inspecties en het onderhoud bijgehouden worden in logboeken (per toestel).

Voor de gemeente betekent dit dat we alleen gecertificeerde toestellen aanschaffen en plaatsen op speelplekken. Daarvoor werken we samen met gerenommeerde leveranciers. De keuring van de speeltoestellen doen we in eigen beheer. Twee keer per jaar inspecteren we alle toestellen. De gegevens uit die inspecties worden bijgewerkt in de logboeken. Op dat gebied is er nog winst te behalen: door digitalisering van de logboeken is er tijd- en effectiviteitswinst te behalen. Bovendien zou digitalisering het makkelijker maken om beheer- en vervangingsplannen te maken en om beleidsinformatie beschikbaar te krijgen.

Daarnaast zijn meldingen van inwoners over vernielingen of beschadigingen belangrijk. Daar willen we snel en adequaat op reageren.

Uitgangspunt 4. Speelruimte in Overbetuwe kent variatie in spelelementen (beweging, constructie, fantasie, wedstrijd en regels, ontmoeten) en biedt gelegenheid tot leren (m.b.t. natuur en omgeving, samenspel, grenzen van het eigen kunnen).

Naast veilig moeten speelplekken ook uitdagend zijn. Dat lijkt een tegenstrijdigheid. De opgave waar we voor staan is om speelplekken zo in richten dat ze kinderen en jongeren gelegenheid bieden om -hanteerbare- grenzen te verkennen. Bij de inrichting van speelplekken proberen we zoveel als mogelijk verschillende spel- en leerelementen in te brengen. Niet altijd kan dat, omdat een speelplek te klein is bijvoorbeeld, maar vooral in de grotere speelplekken is variatie in spel- en leerelementen een belangrijk aandachtspunt.

We houden rekening met de leeftijdssamenstelling in een buurt. De leeftijdsgroep waarvoor een speelplek is ingericht is echter altijd een indicatie en géén maatstaf voor wie wel of niet op een plek mag spelen.

Voor de kwaliteit van speelplekken is de sociale veiligheid zeker van invloed. De overzichtelijkheid en zichtbaarheid van een speelplek zijn belangrijk voor de beleving van veiligheid. Als kinderen (of hun ouders) zich niet veilig voelen op een speelplek, zal er ook niet veel gespeeld worden. Een factor om rekening mee te houden, dus.

Uitgangspunt 5. We waarborgen de kwaliteit van ruimte om te spelen als geheel (toestellen, ondergronden, groen, meubilair, evt. afscheidingen, speelwaarde, beeldkwaliteit).

Uit de kwaliteitsanalyse door de dorpsraden en wijkplatforms bleek dat bij een groot aantal van de speelplekken winst te behalen is op het gebied van kwaliteit. Dan gaat het vooral om het totaalbeeld van een speelplek. Niet alleen de speeltoestellen geven 'smoel' aan een speelplek, de (val)ondergronden, het groen, de eventuele omheining en ander meubilair doen dat ook.

Het totaalonderhoud van speelplekken is daarom een belangrijk aandachtspunt. In dit opzicht speelt ook de tegenstrijdigheid van veiligheid en uitdagendheid. Onderhoudsvriendelijke speelplekken zijn vaak vooral veilig, plekken die meer en ander onderhoud vragen zijn doorgaans ook uitdagender. Een voorbeeld daarvan zijn natuurlijke speelplekken en in onze gemeente de Cool Nature speelplek in Westeraam. Voor die plekken is ander onderhoud nodig. In dit opzicht zijn speelwaarde en uitdagendheid te verkiezen boven onderhoudsvriendelijkheid.

Beleidsvoornemens op gebied van kwaliteit

1. De speeltoestellen die we plaatsen voldoen aan de eisen van het Warenwetbesluit. Dat is een wettelijke verplichting en géén beleidskeuze.
2. Variatie in speel- en leerwaarde én sociale veiligheid zijn criteria voor de inrichting van speelplekken.
3. Bij de inrichting van speelplekken is leeftijd(sgroep) een indicatie voor de inrichting en géén maatstaf voor wie waar wel of niet mag spelen.
4. Het onderhouden en beheren van speelplekken is méér dan het onderhouden van de speeltoestellen. Ook voor de (val)ondergronden, het groen, meubilair en evt. omheining hebben we aandacht en budget.
5. Bij natuurlijke speelplekken gaan speel- en leerwaarde vóór onderhoudsvriendelijkheid.
6. Continueren van tweejaarlijkse inspecties (in april/mei en september/oktober).
7. Het op peil houden van de kennis en knowhow van onze inspecteurs (door bijscholing).
8. Digitaliseren van de logboeken en het beheersysteem.
9. Volgend uit de digitalisering: opstellen van beheer- en vervangingsplannen.
10. Alert reageren op meldingen van inwoners (en hen ook wijzen op de wenselijkheid van melden).
11. Onderzoeken van de wenselijkheid van een aanbesteding voor speeltoestellen.

Thema participatie

Uitgangspunt 6. Ontwikkeling, realisatie en beheer van speelruimte gebeurt in samenspraak en onderlinge afstemming, zowel intern als extern (met jonge én volwassen inwoners, dorpsraden en wijkplatforms).

Voor zowel de inwoners als de gemeente heeft samenwerking voordelen. Voor de gemeente omdat we door dat contact optimaal kunnen aansluiten bij wensen en behoeften van de inwoners. Voor de inwoners omdat ze op deze manier een positieve bijdrage kunnen leveren aan en invloed kunnen uitoefenen op hun woonomgeving. In het programma Wonen staat het begrip leefbaarheid centraal. 'Invloed' wordt genoemd als een factor die positief bijdraagt aan hoe mensen hun leefomgeving ervaren. De vraag die dat oproept is tot hoever de invloed van inwoners kan gaan? Duidelijkheid over wanneer invloed wel en wanneer niet mogelijk is, is dus gewenst.

De kaders die we daarvoor (bij speelruimte) willen hanteren zijn¹¹:

Informereren	We informeren inwoners als toestellen verwijderd worden omdat ze niet meer aan de veiligheidseisen voldoen en als daarvoor een vergelijkbaar vervangend toestel wordt teruggeplaatst of als daarvoor niet (direct) een vervangend toestel geplaatst wordt. Middelen die we daarvoor inzetten zijn 'De Betuwe', onze website, Twitter en het op de hoogte brengen van desbetreffende dorpsraad of wijkplatform.
Raadplegen	Deze vorm van interactie hangt nauw samen met 'adviseren'. Het gebeurt wel dat inwoners zelf het initiatief nemen om hun wensen of problemen aan ons kenbaar te maken. Als die passen binnen het speelbeleid en de beheersplannen, dan nemen we die aanvullingen mee in de overwegingen.
Adviseren	Bij de inrichting van speelplekken in nieuwe wijken en de herinrichting of opknappbeurten van bestaande speelplekken vragen we advies van inwoners. Doorgaans wordt daar dan een tijdelijke werkgroep voor opgericht. Het betrekken van jonge inwoners vraagt van ons een extra inspanning. Middelen die we inzetten kunnen zijn (uitnodigingen voor) werkgroepen, inloopbijeenkomsten, werving via de dorpsraden en wijkplatforms.
Coproductie	Wanneer een -min of meer- vaste groep van inwoners een rol heeft in het beheer en onderhoud van een speelplek kan coproductie ontstaan. In overleg maken we afspraken over beheer en onderhoud, inrichting en vervangingen. Deze vorm komt (nog) niet zo veel voor in onze gemeente. In het kader van het programma 'Wonen' willen we deze vorm van interactie verder uitwerken. We willen een werkwijze ontwikkelen voor (structurele) betrokkenheid van inwoners bij speelplekken.
Meebeslissen	De gemeente is eindverantwoordelijk en aansprakelijk voor de (veiligheid van) speelruimte. De verantwoordelijkheid voor het nemen van besluiten is dus voor de gemeente. Deze vorm van interactie is daarom niet van toepassing.

In Elst werken buurtvereniging de Eshof en de gemeente al jaren samen aan het beheer en onderhoud van speelplek de Eshof. Deze samenwerking kan als voorbeeld dienen om ook bij andere speelplekken coproductie van de grond te krijgen. En ook vanuit de invalshoek van de Wet werken naar vermogen zijn er misschien mogelijkheden om mensen in te zetten voor het onderhouden van speelplekken.

Uitgangspunt 7. Een prettige leef- en speelomgeving is ook een verantwoordelijkheid van inwoners zelf. Daar spreken we inwoners, jong en oud, ook op aan. Waar nodig spreken we regels met elkaar af en zetten we wet- en regelgeving in als middel om de prettige leefomgeving te waarborgen.

¹¹ Gebaseerd op de Interactiewijzer.

In de optimale situatie delen kinderen, volwassenen en gemeente dezelfde belangen, namelijk speel- en leefruimte voor kinderen en jongeren. In de praktijk blijkt dat belangen toch regelmatig uiteen lopen: de ene bewoner wil speelruimte, de ander juist rust. En we vinden allemaal dat ook jongeren een plek verdienen, maar bij voorkeur niet te dicht bij onze huizen. Not In My Backyard, dus. Ook de concurrentie van doelgroepen of functies in de openbare ruimte, genoemd onder het thema kwantiteit, is een voorbeeld van een verschil in opvatting over wat we wel en niet tolereren met elkaar.

Het gaat over sámen leven en dat is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Op die verantwoordelijkheid zullen we inwoners wijzen. Wanneer inwoners overlast ervaren kunnen ze dit melden bij de gemeente. In die gevallen werken we nauw samen met de politie en het jongerenwerk¹². De eerste stap is: praten mét elkaar in plaats van over elkaar. We proberen inzicht te krijgen in de aard en omvang van de overlastervaring. Zonder afbreuk te willen doen aan de persoonlijke ervaring van overlast, als het blijft bij één melding kun je je afvragen hoe groot het probleem is. We streven naar een gezamenlijke oplossing, die levert het beste resultaat op. Als dat nodig is spreken we regels met elkaar af. En als dat niet helpt dan kunnen we in een uiterst geval wet- en regelgeving inzetten. Het beperken van de toegang tot de openbare ruimte vanaf een bepaalde tijd, voor een bepaalde doelgroep of activiteit is een uiterst middel. Alleen in die situaties waarin breed overlast ervaren wordt en waarin andere aanpakken niet het gewenste resultaat hadden, zetten we dit middel in. Het is aan de regiegroep van JOW! (politie, jongerenwerk en gemeente) om daarover een oordeel te vormen.

Beleidsvoornemens op gebied van participatie

1. De samenwerking met inwoners is gebaseerd op de interactiewijzer en gebeurt volgens de in deze nota omschreven kaders voor informeren, adviseren en coproductie.
2. Om inwoners duidelijkheid te geven over wanneer invloed wel en wanneer niet kan, maken we een 'routekaart' voor betrokkenheid bij speelruimte. De kaders van het vorige beleidsvoornemen zijn de basis voor die routekaart.
3. We ontwikkelen een werkwijze om coproductie op het gebied van speelruimte te realiseren.
4. Als het gaat om sámen leven, vragen we inwoners in de eerste plaats hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. De werkwijze voor het melden en aanpakken van jongerenoverlast (JOW!) zetten we door. De regiegroep van JOW! vormt een oordeel over het al dan niet inzetten van wet- en regelgevingmogelijkheden.

Thema maatwerk

Uitgangspunt 8. Bij de ontwikkeling van speelruimte versterken we wat goed gaat en onderzoeken we de mogelijkheid van het benutten van potenties in onze kernen.

Onder het thema kwantiteit noemden we al dat een goede mix van formele en informele speelruimte een kwestie van maatwerk is. Dat geldt ook voor het benutten van potenties in onze kernen en wijken. Bijvoorbeeld: een aantal schoolpleinen in de gemeente is openbaar toe-

¹² Volgens de methodiek JOW!, Jeugd Ontmoet Wijk.

gankelijk. In de kernen en wijken waar we niet voldoen aan onze norm kan dat een kans zijn. Daarvoor is het wel wenselijk dat we heldere afspraken maken met de scholen. We zullen het gesprek aangaan met de scholen om de mogelijkheden te bespreken: waar kunnen we voldoen aan onze norm voor speelplekken door schoolpleinen openbaar te maken? Voor welke schoolpleinen is het wenselijk en nodig dat ze openbaar blijven? Welke afspraken maken we daarover met elkaar? En welke nieuwe schoolpleinen kunnen we eventueel toevoegen aan de openbare speelruimte?

Een ander voorbeeld is de samenwerking met woningstichtingen. Ter uitvoering van het gemeentelijk woonbeleid maken we prestatieafspraken met de woningstichtingen die in onze gemeente actief zijn. Met de woningstichting delen we het belang van een prettige woonomgeving voor inwoners. De prestatieafspraken op het gebied van dorpsgericht werken en bewonersbetrokkenheid kunnen raakvlakken hebben met speelruimte. Het zou goed zijn om gezamenlijk de mogelijkheden van samenwerking op dit gebied te onderzoeken.

Ook bij sportverenigingen zijn er misschien mogelijkheden voor samenwerking. In dat kader is een aantal vragen relevant: zijn er kansen om de ruimte voor sportverenigingen breder te benutten? In welke situaties en onder welke voorwaarden dan? En op welke manier zouden we dat met elkaar kunnen regelen? Ook deze vragen moeten verder onderzocht worden.

Beleidsvoornemens op gebied van maatwerk

1. We maken afspraken met scholen over het al dan niet openbaar toegankelijk stellen van de schoolpleinen.
2. We onderzoeken de samenwerkingsmogelijkheden met woningstichtingen en sportverenigingen op het gebied van speelruimte.

Conclusie

In deel I van deze nota concludeerden we dat we “moeten investeren in voldoende veilige, aantrekkelijke en gevarieerde buitenruimte en in het stimuleren of faciliteren van de betrokkenheid van ouders en buurtbewoners bij de speelruimte in hun buurt”. Uit de uitwerking van onze visie volgden 24 beleidsvoornemens die samen bijdragen aan de benodigde investering in speelruimte en het behalen van onze doelstelling: een uitdagende en veilige buiten speel- en leefomgeving gericht op (1) de ontwikkeling van de Overbetuwse jeugd en op (2) het stimuleren van de leefbaarheid in de wijken en buurten.

In deel II werken we uit wat die beleidsvoornemens betekenen voor onze huidige speelplekken. We toetsen de hoeveelheid speelplekken aan de norm die we stelden en gaan verder in op hoe de dorpsraden en wijkplatforms de kwaliteit van de bestaande speelplekken ervaren. Tot slot doen we een voorstel voor de uitwerking van de nota.

DEEL II

Huidige speelplekken en plan van aanpak

4. Analyse huidige speelvoorzieningen

In dit hoofdstuk gaan we in op de huidige speelvoorzieningen. We behandelen de positieve waarden, knelpunten en kansen. De kwaliteitsanalyse van de speelplekken (door dorpsraden en wijkplatforms) komt ook in dit hoofdstuk aan bod. En per dorp (en in Elst per wijk) geven we een profielschets van speelruimte.

Overbetuwe heeft 112 formele speelplekken, verdeeld over de kernen van de gemeente. Die speelplekken variëren van relatief grote plekken met meerdere toestellen tot straathoeken met een of twee eenvoudige toestellen. In de uitgangspuntennotitie benoemden we de positieve waarden, de knelpunten en de potenties van die speelplekken. Op die drie gaan we eerst verder in.

Positieve waarden

De hoeveelheid plekken voor kinderen tot en met elf jaar is een positieve waarde. Er wonen op dit moment bijna 7200 kinderen tot en met elf jaar in de gemeente. De norm die we voor formele speelruimte vaststellen is 1,5 plek per 100 kinderen (van nul tot en met 11 jaar). Dat betekent dat we, volgens die norm, 108 speelplekken zouden moeten hebben. Tegelijkertijd zeggen deze getallen niet alles. In hoofdstuk 3 gaven we aan dat voldoende speelruimte ook samenhangt met spreiding, bereikbaarheid en maatwerk per kern. In het buitengebied bijvoorbeeld, waar bijna 600 kinderen wonen, zullen we waarschijnlijk geen speelplekken aan leggen.

Samenwerking is ook een positieve waarde. Intern werken de medewerkers (groen)beheer (binnen- en buitendienst), dorps- en wijkcoördinatie en jeugdbeleid nauw samen aan het speelruimtebeleid. Het gaat dan met name om het opstellen van operationeel beleid; het aansturen en uitvoeren van inspecties, beheer en onderhoud; het samen met inwoners opknappen en herinrichten van speelplekken. Die samenwerking heeft in de nieuwe organisatie een plek in de afdelingen Realisatie (team beleidsrealisatie) en Beheer (team vastgoed en buitenruimte en team openbare werken). De samenwerking met het team veiligheid vindt vooral plaats in geval van overlastmeldingen rondom speelplekken.

Ook de samenwerking met externen is goed te noemen. Met politie en jongerenwerk als het gaat om overlast (JOW!). Met dorpsraden en wijkplatforms als het gaat om de speelplekken in de kernen en het melden van beschadigingen en dergelijke.

Knelpunten

Het vinden van beschikbare en geschikte ruimte, de concurrentie in de openbare ruimte, het tekort aan 12+plekken, het gebrek aan aandacht voor het totaalonderhoud van speelplekken, het gebrek aan aantrekkelijkheid en kwaliteit van speelplekken en het NIMBY¹³ effect zijn knelpunten. Voor het tekort aan 12+plekken stelde de gemeenteraad in december van 2010 een aparte nota vast, die als doel heeft dat tekort weg te werken. Voor de overige knelpunten formuleerden we beleidsvoornemens in hoofdstuk 3.

Kansen

Op het gebied van speelruimte benoemden we ook een aantal potenties (of kansen) in de uitgangspuntennotitie. In de eerste plaats zouden we meer informele speelruimte kunnen realiseren door openbaar (en bespeelbaar) groen in wijken en kernen te houden. Ook bij de inrichting van nieuwbouwwijken zou daar rekening mee gehouden kunnen worden. In nieuwbouwwijken moet bovendien toegezien worden op naleving van de locatie-eisen voor wat betreft speelruimte.

De trend van natuurlijk spelen sluit aan bij de behoefte aan gevarieerde en uitdagende speelplekken en bij de inrichting van openbaar groen als informele speelruimte, in dat opzicht dus een kans.

Het verbeteren (digitaliseren) van het beheersysteem (en inspecties) levert effectiviteitswinst op en geeft gelegenheid om informatie (voor beleid en beheer) makkelijker beschikbaar te maken. Het verder versterken van de samenwerking met dorpsraden, wijkplatforms en inwoners en het vastleggen van de werkprocedures heeft ook voordelen voor het speelruimteaanbod, net als het onderzoek naar de mogelijkheden van wat er in dorpen en wijken al aanwezig is (schoolpleinen, sportparken).

Ook voor het bestendigen van deze potenties formuleerden we beleidsvoornemens in hoofdstuk 3.

Dorps- en wijkprofielen

Bij de analyse van ons huidige speelvoorzieningsaanbod willen we ons, behalve door onze eigen gegevens en constatering, ook laten leiden door de mening van onze inwoners over de kwaliteit van de speelplekken. Daarvoor hebben we de hulp van de dorpsraden en wijkplatforms gevraagd. Zij hebben voor de speelplekken in hun dorp of wijk een vragen- en gebruikerslijst ingevuld die ons belangrijke informatie geeft over de speelwaarde en kwaliteit van de speelplekken. De conclusie uit die lijsten hebben we verwerkt in de dorps- en wijkprofielen, die we ook met de dorpsraden en wijkplatforms besproken hebben. In het schema op de volgende pagina vatten we de resultaten van de kwaliteitsanalyse samen. Voor de volledige resultaten verwijzen we naar de dorps- en wijkprofielen in de bijlagen. Daar zijn ook de kaarten van de kernen (met locaties van de speelplekken en het aantal kinderen) te vinden.

¹³ Not In My BackYard.

Kern	Aantal speelplekken	Ervaren kwaliteit* (slecht-redelijk-goed-zeer goed)	Ervaren uitdaging* (slecht-redelijk-goed-zeer goed)
Elst Noord	11	redelijk tot goed	redelijk
Elst Zuid	19	redelijk tot goed	redelijk
Elst Oost	20	redelijk tot goed	redelijk tot goed
Valburg	3	redelijk	redelijk
Herveld-Andelst	15	redelijk tot goed	redelijk
Zetten-Hemmen	10	goed	redelijk tot goed
Randwijk-Indoornik	3	redelijk tot goed	redelijk tot goed
Heteren	14	goed	redelijk tot goed
Driel	10	goed	redelijk tot goed
Slijk-Ewijk	2	goed	redelijk tot goed
Oosterhout	5	redelijk tot goed	redelijk
TOTAAL	112		

* De gegevens in deze kolommen zijn de grove samenvatting van de specifieke gegevens uit de dorps- en wijkprofielen in de bijlagen.

Uit de kwaliteitsanalyse kunnen we een aantal algemene conclusies trekken. Voor de kwaliteit en uitdaging van de speelplekken is een verbeteringslag gewenst. Het ontbreekt met name aan variatie in speelwaarde. Er zijn relatief veel kleine speelplekken waar vanzelfsprekend minder toestellen staan en die dus ook minder speelwaarde hebben. Dat pleit voor het inrichten van een aantal grote, aantrekkelijke, centrale speelplekken (en in mindere mate voor het aanleggen van kleine speelplekjes met één of twee toestellen). In dat opzicht sluiten de conclusies aan bij de beleidsvoornemens op het gebied van kwantiteit. Het totaalonderhoud van de speelplekken (groen, omheining, (val)ondergronden) kan ook beter. Daarnaast geven de dorpsraden en wijkplatforms aan dat er een aantal zaken is dat de speelbaarheid van speelplekken of de openbare ruimte beperken. Dat zijn:

- overlast van honden(poep),
- verkeersveiligheid,
- afval,
- verdringing van kinderen door oudere jeugd of jongerenoverlast.

Toetsen huidige aantal speelplekken aan norm

Hieronder vergelijken we het huidige aantal speelplekken met de voorgestelde norm van 1,5 speelplek per 100 kinderen van 0 tot en met 11 jaar. Uit het schema blijkt dat er 8 speelplekken méér zijn dan volgens de norm nodig is. Voor het realiseren van 12+ plekken zijn een aparte nota en uitvoeringsvoorstel vastgesteld, maar voor de volledigheid noemen we ook het aantal (buiten)plekken dat geschikt is voor deze doelgroep¹⁴.

¹⁴ Ter verduidelijking: in 2011 heeft de raad de nota 'Ruimte voor de 12+ jeugd' vastgesteld. We hebben een tekort aan plekken voor 12+ jongeren en het is lastig om zulke plekken gerealiseerd te krijgen. Het vaststellen van beleid voor dergelijke plekken was één van de specifieke doelen in de nota jeugdbeleid 'It takes a village to raise a child'. Raakvlak tussen beide nota's is het beheer: dat wordt vanuit de samenwerking rondom spelen aangestuurd.

Kern	Aantal kinderen 0 t/m 11 jaar	Nodig volgens norm	Speelplekken voor 0 t/m 11 jaar	Speelplekken voor 12 t/m 18 jaar	Totaal speelplekken*
Elst Noord	3273	49	11	5	11
Elst Zuid			19	6	19
Elst Oost			20	4	20
Valburg	223	3	3	2	3
Herveld-Andelst	574	9	14	3	15
Zetten-Hemmen	765	12	10	4	10
Randwijk-Indoornik	151	2	2	1	3
Heteren	851	13	13	3	14
Driel	460	7	8	3	10
Slijk-Ewijk	25	0	2	1	2
Oosterhout	272	4	5	0	5
Buitengebied	595	-	-	-	0
TOTAAL	7189	99	107	32	12

Groen = er zijn méér speelplekken dan nodig volgens de norm. Rood = minder speelplekken dan nodig volgens de norm en wit = op niveau van de norm.

* Omdat een speelplek voor meerdere leeftijdscategorieën geschikt kan zijn, is de optelsom van de 4e en 5e kolom hoger dan het totaal aantal speelplekken in deze kolom.

5. In de praktijk

In dit hoofdstuk doen we een voorstel voor een plan van aanpak, de evaluatie en middelen voor de uitvoering van de nota 'Buiten spelen in Overbetuwe'.

Plan van aanpak

Aan het einde van hoofdstuk 4 concludeerden we dat we in totaal acht méér speelplekken hebben dan volgens de norm nodig is voor de doelgroep nul tot en met elf jaar. Uit de kwaliteitsanalyse van de dorpsraden en wijkplatforms kwam naar voren dat de kwaliteit en speelwaarde van speelplekken beter kan. Op basis van de beleidsvoornemens pleiten we voor het inrichten van een aantal grote, aantrekkelijke, centrale speelplekken en in mindere mate voor het aanleggen van kleine speelplekjes met één of twee toestellen. Het realiseren van dit streven is, het is al eerder gezegd, maatwerk.

Voor de uitwerking van de nota is een uitvoeringsplan nodig. Dat uitvoeringsplan is geen onderdeel van deze nota. Het voorstel is om het uitvoeringsplan samen met de dorpsraden en wijkplatforms te maken. Op die manier doen we recht aan de beleidsvoornemens op het gebied van participatie en maatwerk.

Wel stellen we in deze nota een aantal criteria voor die ons helpen bij het uitwerken van het uitvoeringsplan en het stellen van prioriteiten:

1. Het aantal speelplekken in verhouding tot de norm (1,5 plek per 100 kinderen van 0 t/m 11 jaar). Zie daarvoor ook het schema aan het einde van hoofdstuk 4.
Kernen met minder speelplekken dan gewenst (volgens de norm), geven we voorrang op kernen waar méér speelplekken zijn.
2. De veiligheidseisen van het Warenwetbesluit. Speelplekken waar de toestellen (bijna) niet meer voldoen aan de eisen van het Was geven we voorrang op speelplekken waar de toestellen nog (goed) voldoen.
3. Daarmee hangt samen: de leeftijd van speeltoestellen en –plekken. Toestellen en speelplekken die oud(er) zijn krijgen voorrang op jongere toestellen en speelplekken.
4. De beschikbare tijd en middelen. Uitvoering van de nota moet passen binnen de huidige formatie in de afdelingen Realisatie en Beheer. In het team Beleidsrealisatie (jeugdbeleid, dorps- en wijkcoördinatie) en in de teams 'Buitenruimte en Vastgoed' en 'Openbare werken' zijn uren gereserveerd voor speelruimte.
Voor wat betreft de financiële middelen voor speelruimte doen we later in dit hoofdstuk een voorstel.
5. Dorps- en wijkgericht werken. In het uitvoeringsplan richten we ons op de uitwerking per kern (of wijk). Waar dat van toepassing is, houden we rekening met de dorpsontwikkelingsplannen (DOP's). Als in de dop's wensen voor speelruimte zijn opgenomen, wegen we die wensen mee bij het opstellen van het uitvoeringsplan.

Evaluatie en indicatoren

Bij het vaststellen van de Evaluatienota Speelruimte heeft de raad verzocht om vierjaarlijks (de beleving van de kwaliteit van) de speelplekken te monitoren. In deze nota is een uitgebreide kwaliteitsanalyse van de speelplekken opgenomen. Een volgende kwaliteitsmonitor zou dan over vier jaar plaatsvinden. Het is logisch om die monitor te combineren met de voortgangs- / evaluatierapportage van de nota 'Buiten spelen in Overbetuwe'. Bij het opstellen van het uitvoeringsplan houden we daarom rekening met een periode van vier jaar.

Aan het einde van die vier jaar rapporteren we over de voortgang van de uitvoering en over de mate waarin het hoofddoel en de subdoelen van de nota bereikt zijn. Hoofddoel van deze nota is het streven naar een uitdagende en veilige (buiten)leefomgeving die bijdraagt aan de fysieke, sociale en persoonlijke ontwikkeling van de jeugd en aan de leefbaarheid van de woonomgeving. Daarbij onderscheiden we twee subdoelen:

1. voldoende, veilige en aantrekkelijke buitenspeelruimte en
2. het stimuleren / faciliteren van de betrokkenheid van inwoners bij speelruimte.

Rapporteren kan aan de hand van de volgende indicatoren en bronnen:

Maatschappelijk effect	SMART-doel	Indicator	Bron
Fysieke, sociale en persoonlijke ontwikkeling van de jeugd	Voldoende buitenspeelruimte	Aantal speelplekken in relatie tot de norm	Gegevens gemeente Overbetuwe
		Frequentie van buiten spelen	Kindermonitor VGGM (eens per 4 jaar)
	Veilige buitenspeelruimte	Gecertificeerde toestellen plus logboeken	Gegevens gemeente Overbetuwe
	Aantrekkelijke buitenspeelruimte	Diversiteit in speeltoestellen en speelfuncties	Gegevens gemeente Overbetuwe
		Kwaliteitsbeleving van de inwoners/gebruikers (monitor kwaliteit)	Kwaliteitsanalyse door gemeente Overbetuwe
		Kindvriendelijkheid buurt	Kindermonitor VGGM (eens per 4 jaar)
Leefbaarheid van de woonomgeving	Betrokkenheid van inwoners bij speelruimte	Inzet van interactiewijzer: hoe vaak en welke vormen	Gegevens gemeente Overbetuwe
		Aantal coproducties rondom speelplekken	Gegevens gemeente Overbetuwe
		Score sociale samenhang	Leefbaarometer

Middelen

Gemeente Overbetuwe heeft een budget voor de ontwikkeling van speelruimte (€ 6.852), een budget voor vervanging (€ 69.627¹⁵) en voor onderhoud (€ 14.000).

De kwaliteitsanalyse van de huidige speelplekken laat zien dat het vervangings- en onderhoudsbudget niet voldoende is om de speelplekken op het gewenste kwaliteitsniveau te brengen en houden. Het totaalonderhoud van speelplekken heeft aandacht nodig. En niet altijd kunnen we binnen de bestaande budgetten toestellen die verwijderd moeten worden vervangen, terwijl dat in een aantal gevallen wel wenselijk is. Daarom vragen we bij het vaststellen van deze nota om een ophoging van het vervangings- en onderhoudsbudget.

Het is lastig om exact aan te geven wat er financieel nodig is om speelruimte in Overbetuwe op het streefniveau te brengen.

Dat komt enerzijds omdat de kosten voor het opknappen van speelplekken erg uiteen kunnen lopen. Gaat het om een bestaande plek die uitgebreid moet worden of om een geheel nieuwe plek, bijvoorbeeld? En kunnen we toestellen van andere speelplekken hergebruiken of moeten er nieuwe toestellen aangeschaft worden?

We streven naar betrokkenheid van inwoners bij het onderhouden van speelplekken, ook vanuit de sociale invalshoek van de Wet werken naar vermogen. Afhankelijk van de mate waarin het lukt om dat van de grond te krijgen, kunnen ook de onderhoudskosten per speelplek uiteenlopen

Anderzijds ontbreekt het ons aan toegankelijke gegevens over onze eigen speeltoestellen (leeftijd, prijs, onderhoudskosten, levensduur, ...). Die gegevens kunnen we dus niet gebruiken om een scherpe inschatting te maken van het benodigde budget. In 2011 waren de kosten voor onderhoud en vervanging van speelplekken hoger dan de beschikbare budgetten, een indicatie dat een ophoging van die budgetten nodig is.

Voor het onderbouwen van de aanvraag voor het ophogen van het vervangings- en onderhoudsbudget hanteren we daarom een aantal uitgangspunten:

- het streven naar 99 speelplekken;
- een gemiddelde van 4 speeltoestellen per speelplek als rekenmaatstaf;
- cijfers van 'OBB Ingenieurs, specialisten in speelruimte' als indicator voor aanschaf, vervangings- en onderhoudskosten.

¹⁵ En vanaf 2013 € 79.627, i.v.m. ophoging budget t.b.v. onderhoud 12+ plekken (nota 'Ruimte voor de 12+ jeugd'), ervanuitgaande dat u bij vaststelling van de begroting 2013 instemt met jaarschijf 2013 van deze nota.

Wat dat betekent voor het benodigde vervangings- en onderhoudsbudget staat in onderstaand schema:

Gemiddelde aanschafwaarde toestel	Aantal toestellen in Overbetuwe	Totale waarde toestellen	Gemiddelde levensduur	Afschrijving per jaar (jaarlijks benodigd vervangingsbudget)
€ 3.000	396	€ 1.180.000	12 jaar	€ 99.000
<hr/>				
Gemiddelde onderhoudskosten toestel/jaar	Aantal toestellen in Overbetuwe	Totale onderhoudskosten/jaar		
€ 60	396	€ 23.760		

Het beschikbare budget voor vervanging en onderhoud is lager dan het benodigde budget.

	Vervangingsbudget	Onderhoudbudget
Nodig	€ 99.000	€ 23.760
Beschikbaar (huidig)	€ 79.627 (v.a. 2013)	€ 14.000
Tekort	€ 19.373	€ 9.760

Daarom is ons voorstel om de structurele budgetten voor vervanging en onderhoud op te hogen met respectievelijk € 19.373 (vervanging) en € 9.760 (onderhoud).

Toekomstscenario en planning

Eerder stelden we dat uitvoering van de nota binnen het huidige aantal beschikbare uren moet plaats vinden. En we vragen bij de vaststelling van deze nota om een ophoging van het vervangings- en onderhoudsbudget, om te voldoen aan de kwaliteitsnormen die we onszelf stellen. Voor het realiseren van onze beleidsvoornemens is het realistisch om (met de voorgestelde middelen) jaarlijks, buiten de inspecties en het onderhoud, twee kernen of wijken aan te pakken. Omdat we samen willen werken met de dorpsraden en wijkplatforms, gaat het om elf dorpen en kernen. In dit scenario zijn we dus over zes jaar op ons streefniveau. Als de raad andere keuzes wil maken, dan hoort daar ook een andere middelenmatrix bij. Voor het sneller op het streefniveau brengen van de speelruimte bijvoorbeeld, is niet alleen méér geld, maar zijn ook meer arbeidsuren nodig. En wil de raad minder geld ter beschikking stellen voor onderhoud en vervanging, dan zal het ook langer dan zes jaar duren voor we op ons streefniveau zijn. Voor drie (van de 24) beleidsvoornemens kunnen we op dit moment nog niet inschatten of er extra middelen voor nodig zijn. Dat zijn de volgende:

- het onderzoek naar speelplekken voor kinderen met een handicap;
- het digitaliseren van het beheersysteem en
- het onderzoeken van de wenselijkheid van een aanbesteding voor speeltoestellen.

Mogelijk blijkt bij de uitwerking daarvan dat extra middelen (uren, financiën) nodig zijn. Bijvoorbeeld als blijkt dat een aanbesteding wenselijk is (en die aanbesteding dus opgezet moet worden), of als voor het digitaliseren van het beheersysteem software aangeschaft zou moeten worden. Als dat blijkt, dan zullen we daarvoor apart een voorstel doen.

Na vaststelling van de nota door de raad werken we in de tweede helft van 2012, met de dorpsraden en wijkplatforms, het uitvoeringsplan uit. In 2013 kunnen we daarmee aan de slag. Dan is ook duidelijk of en hoeveel extra middelen ter beschikking staan voor buiten spelen in Overbetuwe. In het uitvoeringsplan gaan we uit van een termijn van vier jaar. In het nu geschetste scenario zijn we dan een goed eind op weg, maar ook nog niet helemaal waar we willen zijn. De voorgestelde evaluatierapportage en kwaliteitsmonitor zijn dan een goede toets voor het de voortgang, de doelstelling en de beschikbare middelen en de eventuele aanscherping ervan.

Samengevat is het advies aan de raad om:

- **de visie en beleidsvoornemens voor buiten spelen in Overbetuwe vast te stellen;**
- **in te stemmen met de kaders voor uitvoering, evaluatie en financiën (hoofdstuk 5);**
- **de beslissing over de structurele verhoging van het onderhouds- en vervangingsbudget met € 29.133 mee te nemen bij de integrale afweging van het PNL 2013 - 2016 bij de Kadernota 2013;**
- **het college opdracht te geven tot het opstellen van een uitvoeringsplan met de dorpsraden en wijkplatforms, op basis van de beleids- en uitvoeringskaders;**
- **dat uitvoeringsplan en de voortgang van de nota over vier jaar te evalueren en daarover te rapporteren.**

6. Bijlagen

Dorps- en wijkprofielen

In de bijlagen zijn per kern een kaart en de resultaten van de kwaliteitsanalyse door de dorpsraden en wijkplatforms opgenomen.

In de kaarten geven we een overzicht van waar speelplekken liggen en hoeveel kinderen er wonen (kinddichtheid per buurt). Ook geven we een indicatie van de leeftijdscategorie (A=0-5 jaar, B=6-11 jaar en C=12-18 jaar) waarvoor een speelplek ingericht is¹⁶. Eén speelplek kan overigens voor meerdere categorieën geschikt zijn.

De conclusies van de kwaliteitsanalyse van de dorpsraden en wijkplatforms geven we aan de hand van grafieken over de kwaliteit en de uitdaging van de speelplekken. De dorpsraden en wijkplatforms hebben hun mening gegeven over de kwaliteit van de speeltoestellen; de omheining (indien aanwezig); de (val)ondergronden en over de algemene kwaliteit van de speelplek. Voor wat betreft uitdaging hebben ze aangegeven welke speelwaarden (hoogte, bewegen, samenspel, fantasiespel) in de speelplek aanwezig zijn en geven ze een oordeel over of de speelplek uitdagend is.

Tot slot geven we aan wat, volgens dorpsraad of wijkplatform, de belangrijkste aandachtspunten voor de speelplekken zijn.

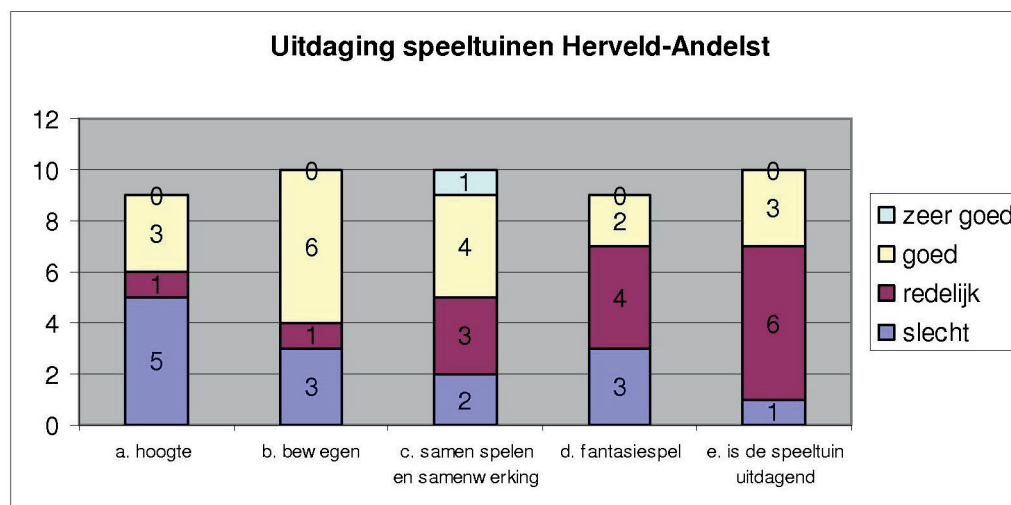
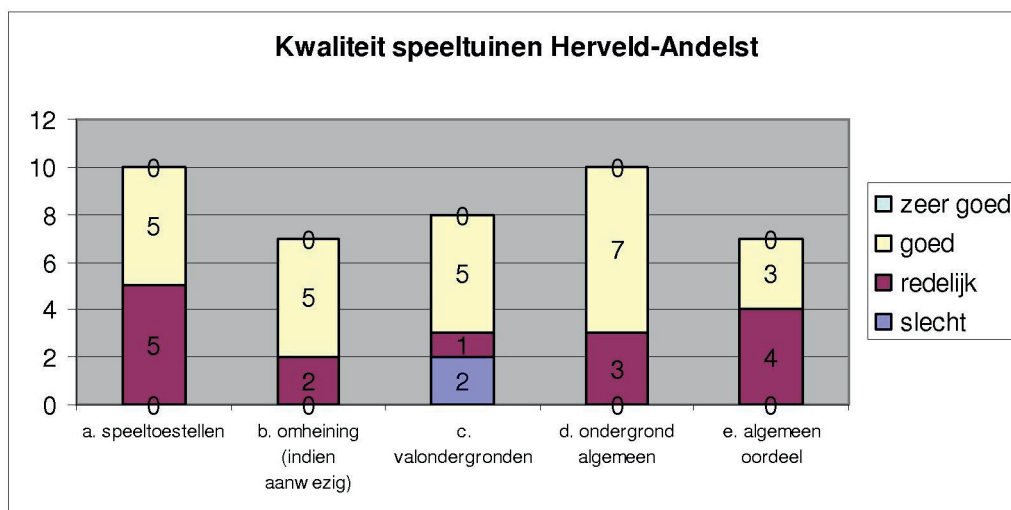
¹⁶ De leeftijdscategorie geeft een indicatie van de leeftijden waarvoor een speelplek geschikt is en is géén strikte maatstaf voor wie er op een speelplek mag spelen!.

Herveld-Andelst

In de dorpen Herveld en Andelst wonen achtereenvolgens 377 en 513 kinderen van 0 tot en met 18 jaar. In totaal zijn er 15 speelplekken. In het overzicht (bijlage) is te zien wat de 'kinddichtheid' per buurt is, waar die speelplekken liggen en voor welke leeftijdscategorieën ze ingericht zijn. Uit onderstaand schema is op te maken hoeveel plekken er voor 0-11 jaar geschikt zijn en hoeveel voor de 12+ jeugd. Omdat een speelplek voor meerdere leeftijdscategorieën geschikt kan zijn, is de optelsom van die twee meer dan het totaal aantal speelplekken.

Kern	Speelplekken	Voor 0-11 jaar	Voor 12-18 jaar
Herveld-Andelst	15	14	3

Voor tien van die speelplekken is een ingevulde vragenlijst ingeleverd. Die gegevens zijn samengevat in twee grafieken: de eerste gaat over de kwaliteit van de speelplekken, de tweede gaat over de speelwaarde en uitdaging van de speelplekken.

(De getallen in de kolommen in de grafieken staan voor het aantal keer dat de scores 'slecht', 'redelijk', 'goed' en 'zeer goed' genoemd zijn)

Samengevat: de kwaliteit van de speelplekken in Herveld-Andelst is redelijk tot goed. De uitdaging van de speelplekken scoort lager: die wordt redelijk en regelmatig slecht genoemd. Met name de speelwaardes 'samenwerking' en 'fantasiespel' ontbreken. Verder:

- wordt genoemd dat honden(poep) en (zwerf)afval op sommige speelplekken een probleem is,
- wordt genoemd dat het onderhoud in het algemeen beter mag,
- worden er suggesties gedaan voor een andere inrichting,
- wordt gevraagd om méér en uitdagender toestellen en
- wordt aangegeven dat ook op straat gespeeld wordt.

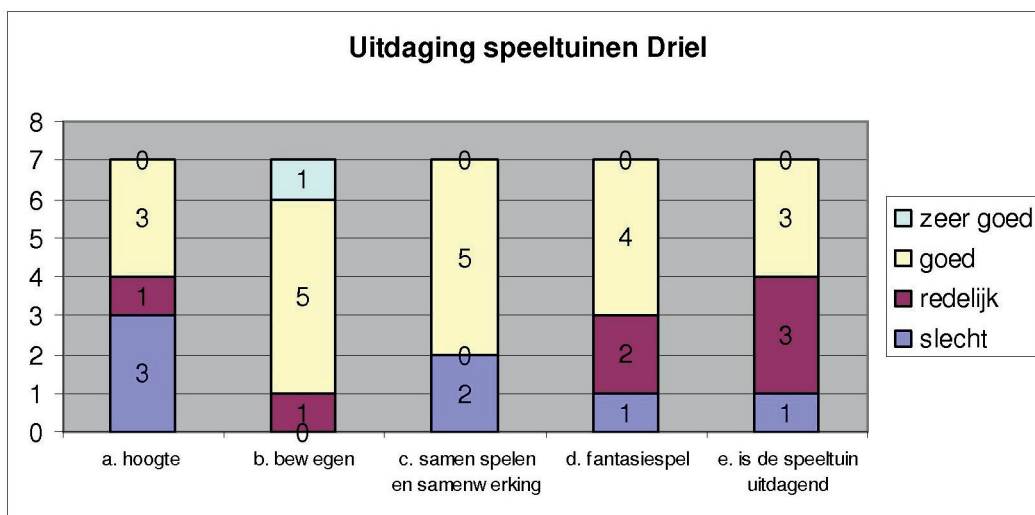
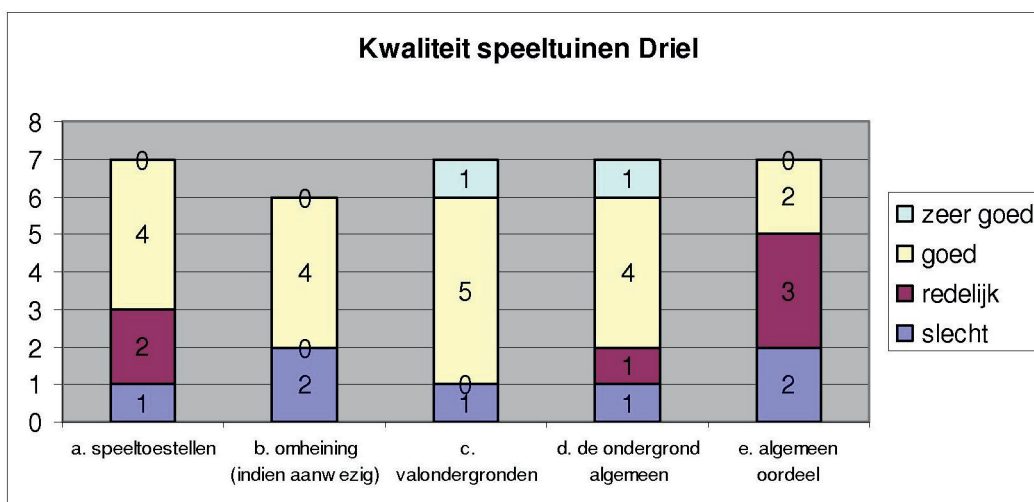

Driel

In Driel wonen 757 kinderen van 0 tot en met 18 jaar. In totaal zijn er tien¹⁷ speelplekken. In het overzicht (bijlage) is te zien wat de 'kinddichtheid' per buurt is, waar die speelplekken liggen en voor welke leeftijdscategorieën ze ingericht zijn. Uit onderstaand schema is op te maken hoeveel plekken er voor 0-11 jaar geschikt zijn en hoeveel voor de 12+ jeugd. Omdat een speelplek voor meerdere leeftijdscategorieën geschikt kan zijn, is de optelsom van die twee meer dan het totaal aantal speelplekken.

Kern	Speelplekken	Voor 0-11 jaar	Voor 12-18 jaar
Driel	10	8	3

Voor alle speelplekken is een ingevulde vragenlijst ingeleverd. Omdat drie speelplekken nog gerealiseerd moesten worden toen de vragenlijsten zijn ingevuld, zijn de gegevens over die plekken voor de analyse beperkt. De gegevens van de overige zeven speelplekken zijn samengevat in twee grafieken.

¹⁷ 1 speelplek (Breekenhof) moet nog gerealiseerd worden. Dat gebeurt in de eerste helft van 2012.

Samengevat: hoewel de kwaliteit van de afzonderlijke onderdelen (speeltoestellen, omheining, ondergronden) overwegend als 'goed' beoordeeld wordt, wordt de kwaliteit van de speelplekken over het algemeen als 'redelijk' beschouwd. Een vergelijkbaar beeld is er voor de uitdaging van de speelplekken. De onderdelen 'hoogte' en 'samenwerking' worden gemist. Verder:

- is ook in Driel hondenpoep op speelplekken een probleem,
- wordt aangegeven dat er onduidelijkheid is over de openbare toegankelijkheid van een van de schoolpleinen,
- vragen vernielingen (door jeugd) op een aantal speelplekken de aandacht,
- wordt gevraagd om vervanging van een verwijderd, onveilig toestel,
- is de verkeersveiligheid een belangrijk aandachtspunt bij de drie nog te realiseren speelplekken.

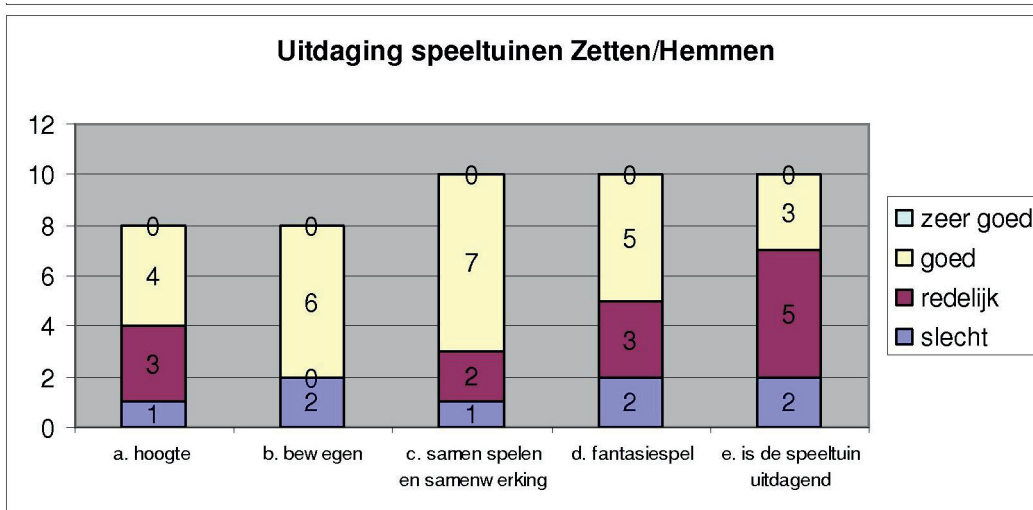
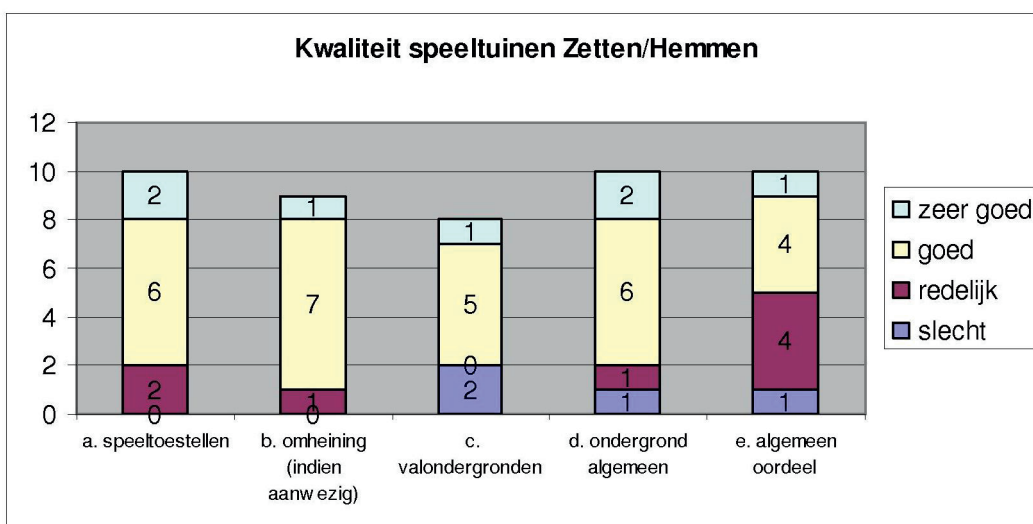

Zetten-Hemmen

In Zetten-Hemmen wonen 1286 kinderen van 0 tot en met 18 jaar. In totaal zijn er 10 speelplekken. In het overzicht (bijlage) is te zien wat de 'kinddichtheid' per buurt is, waar die speelplekken liggen en voor welke leeftijdscategorieën ze ingericht zijn. Uit onderstaand schema is op te maken hoeveel plekken er voor 0-11 jaar geschikt zijn en hoeveel voor de 12+ jeugd. Omdat een speelplek voor meerdere leeftijdscategorieën geschikt kan zijn, is de optelsom van die twee meer dan het totaal aantal speelplekken.

Kern	Speelplekken	Voor 0-11 jaar	Voor 12-18 jaar
Zetten-Hemmen	10	10	4

Voor alle speelplekken is een ingevulde vragenlijst ingeleverd. De resultaten zijn verwerkt in onderstaande grafieken.

Samengevat: in Zetten wordt de kwaliteit van toestellen, omheining en ondergrond overwegend als goed beschouwd, terwijl het algemene oordeel over de speelplekken redelijk tot goed is. Het algemene oordeel over de uitdaging is redelijk. Méér variatie is wenselijk. Aandachtspunten zijn:

- de oudere jeugd verdringt kinderen van speelplekken,
- afval, hondenpoep en vernielingen,
- de bespeelbaarheid van het trapveld,
- (slecht) onderhoud van speelplekken.

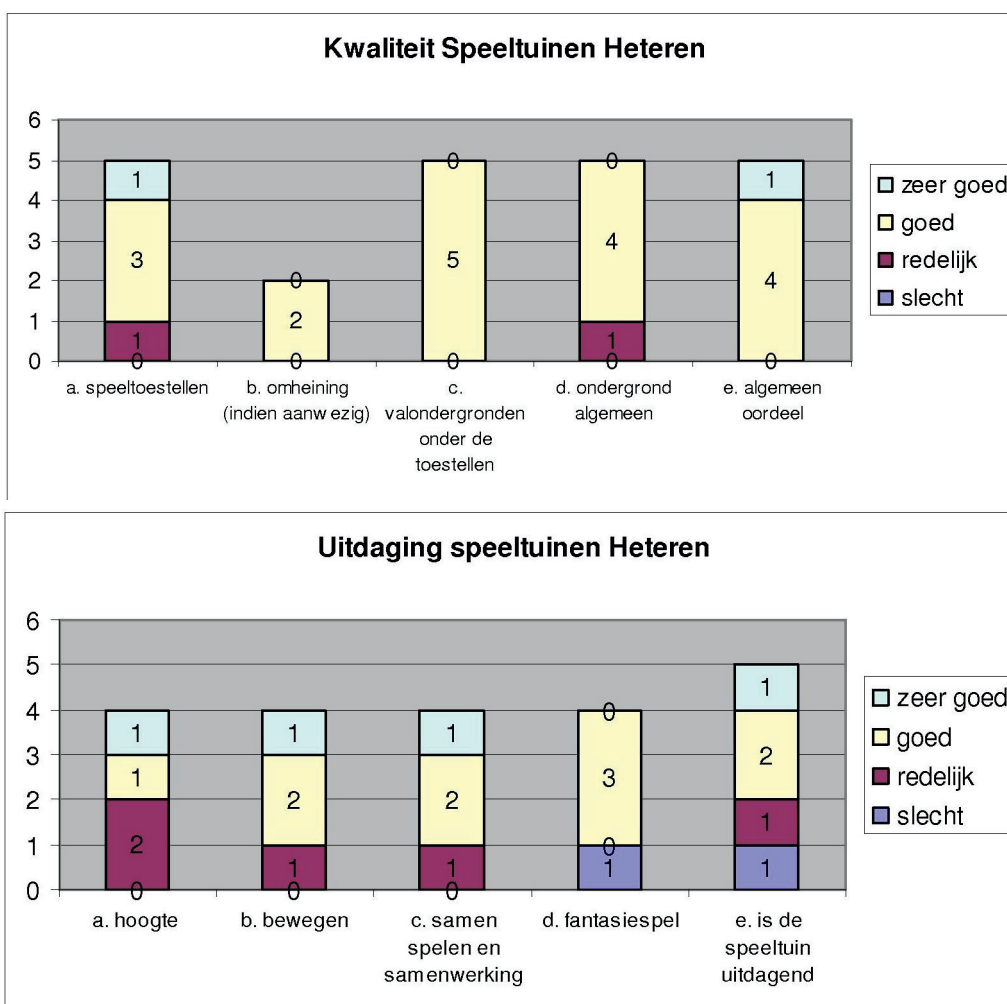

Heteren

In Heteren wonen 1273 kinderen van 0 tot en met 18 jaar. In totaal zijn er 14 speelplekken. In het overzicht (bijlage) is te zien wat de 'kinddichtheid' per buurt is, waar die speelplekken liggen en voor welke leeftijdscategorieën ze ingericht zijn. Uit onderstaand schema is op te maken hoeveel plekken er voor 0-11 jaar geschikt zijn en hoeveel voor de 12+ jeugd. Omdat een speelplek voor meerdere leeftijdscategorieën geschikt kan zijn, is de optelsom van die twee meer dan het totaal aantal speelplekken.

Kern	Speelplekken	Voor 0-11 jaar	Voor 12-18 jaar
Heteren	14	13	3

Voor vijf speelplekken is een ingevulde vragenlijst ingeleverd. Het is daarom wat lastig een representatief beeld te geven van de kwaliteit en uitdaging van de speelplekken in Heteren.

Samengevat: uit de drie vragenlijsten kwamen enkele vragen naar voren:

- het verzoek om (blijven) aanvullen van zandondergronden,
- de vraag van jeugd om meer (mini)goals en tafeltennistafels.

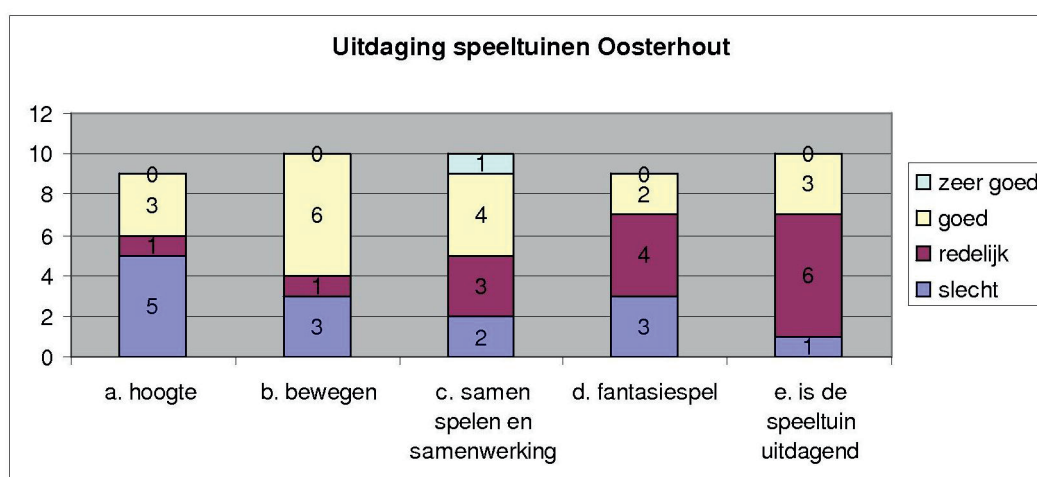
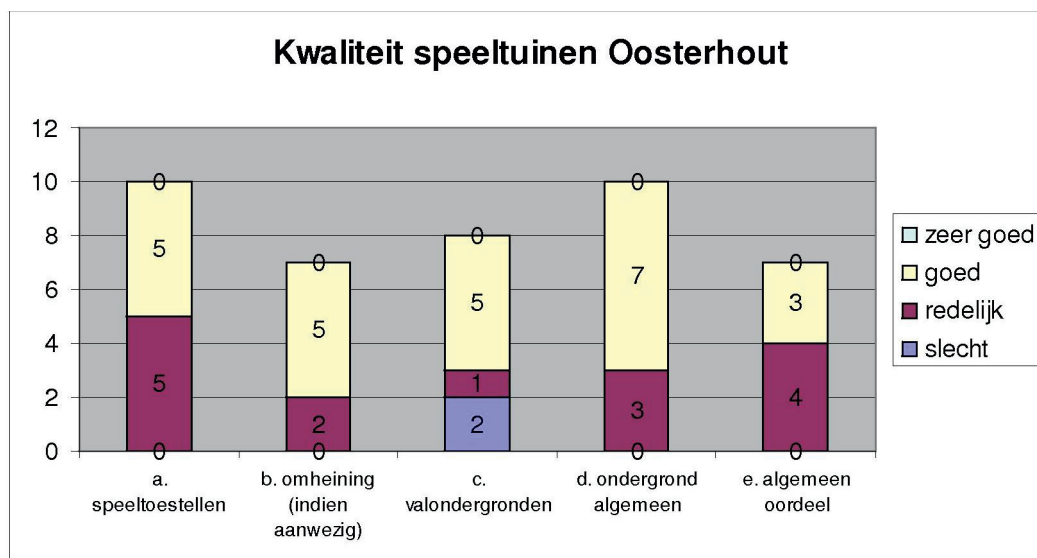

Oosterhout

In Oosterhout wonen 413 kinderen van 0 tot en met 18 jaar. In totaal zijn er 5 speelplekken. Op de kaart is te zien wat de 'kinddichtheid' per buurt is, waar die speelplekken liggen en voor welke leeftijdscategorieën ze ingericht zijn. Uit onderstaand schema is op te maken hoeveel plekken er voor 0-11 jaar geschikt zijn en hoeveel voor de 12+ jeugd. Omdat een speelplek voor meerdere leeftijdscategorieën geschikt kan zijn, is de optelsom van die twee meer dan het totaal aantal speelplekken.

Kern	Speelplekken	Voor 0-11 jaar	Voor 12-18 jaar
Oosterhout	5	5	0

Uit Oosterhout kwamen vijf vragenlijsten retour.

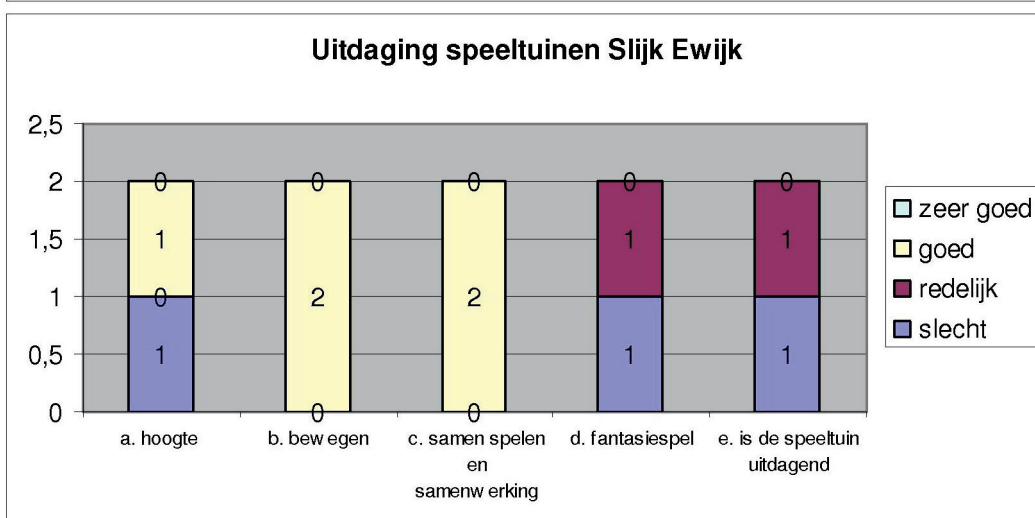
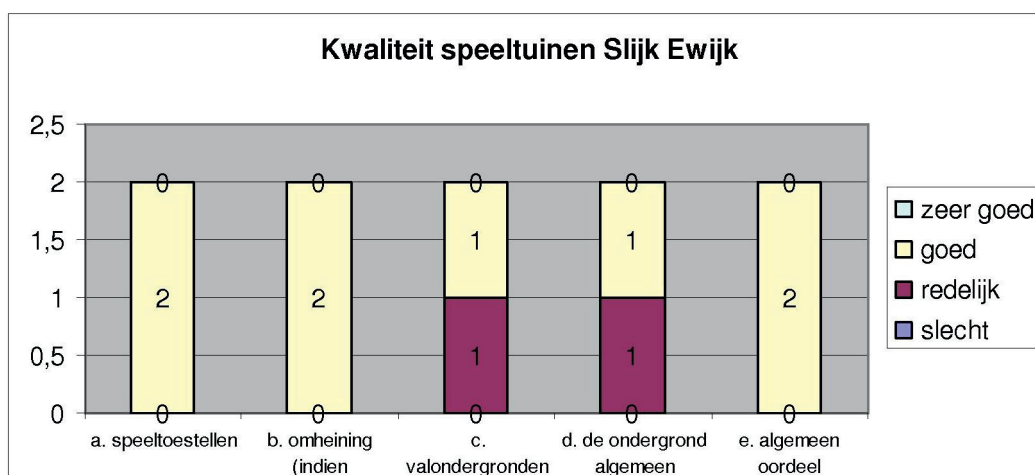
Samengevat: de kwaliteit van de speelplekken in Oosterhout wordt als redelijk tot goed beoordeeld. De uitdaging van de speelplekken is gemiddeld genomen redelijk. Op een aantal speelplekken wordt uitdaging gemist. Op een van de speelplekken zijn de toestellen aan onderhoud toe.

Slijk Ewijk

In Slijk Ewijk wonen 45 kinderen van 0 tot en met 18 jaar. In totaal zijn er 2 speelplekken. Op de kaart is te zien wat de 'kinddichtheid' per buurt is, waar die speelplekken liggen en voor welke leeftijdscategorieën ze ingericht zijn. Uit onderstaand schema is op te maken hoeveel plekken er voor 0-11 jaar geschikt zijn en hoeveel voor de 12+ jeugd. Omdat een speelplek voor meerdere leeftijdscategorieën geschikt kan zijn, is de optelsom van die twee meer dan het totaal aantal speelplekken.

Kern	Speelplekken	Voor 0-11 jaar	Voor 12-18 jaar
Slijk-Ewijk	2	2	1

Voor beide speelplekken is de vragenlijst ingeleverd. In onderstaande grafieken zijn de resultaten weergegeven.

Samengevat: het algemene oordeel over de speelplekken in Slijk-Ewijk is goed. Niet alle speelwaarden zijn vertegenwoordigd. Dat blijkt uit het antwoord op de vraag of de speelplek uitdagend is en uit de opmerkingen bij de vragenlijst: er zouden méér (andere) toestellen bij mogen.

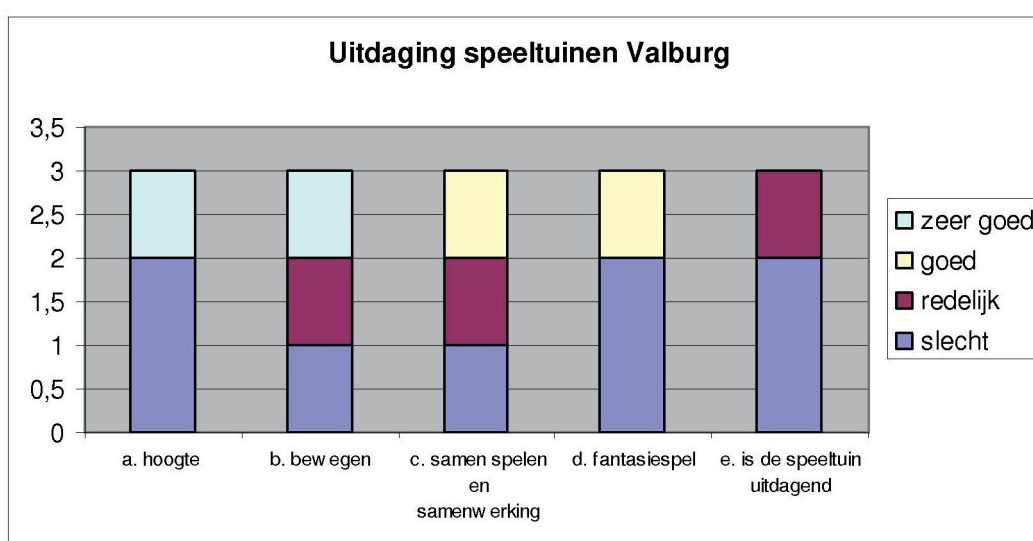
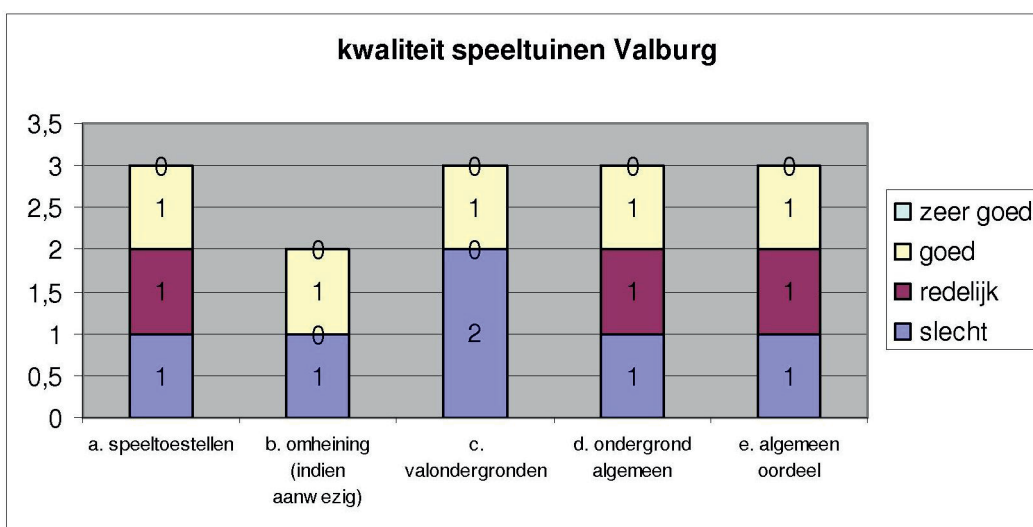

Valburg

In Valburg wonen 347 kinderen van 0 tot en met 18 jaar. In totaal zijn er 3 speelplekken. Op de kaart is te zien wat de 'kinddichtheid' per buurt is, waar die speelplekken liggen en voor welke leeftijdscategorieën ze ingericht zijn. Uit onderstaand schema is op te maken hoeveel plekken er voor 0-11 jaar geschikt zijn en hoeveel voor de 12+ jeugd. Omdat een speelplek voor meerdere leeftijdscategorieën geschikt kan zijn, is de optelsom van die twee meer dan het totaal aantal speelplekken.

Kern	Speelplekken	Voor 0-11 jaar	Voor 12-18 jaar
Valburg	3	3	2

De drie ingeleverde vragenlijsten over de speelplekken geven onderstaand beeld over de kwaliteit en de uitdaging.

Samengevat: de kwaliteit en uitdaging worden wisselend ervaren. Eén speelplek in Valburg scoort goed op kwaliteit en uitdaging, de andere twee kunnen verbeterd worden. De belangrijkste aandachtspunten zijn:

- de verkeersveiligheid op twee speelplekken,
- onderhoud van de speelplekken en het groen (ook i.v.m. vernielingen),
- beperkte speelmogelijkheden.

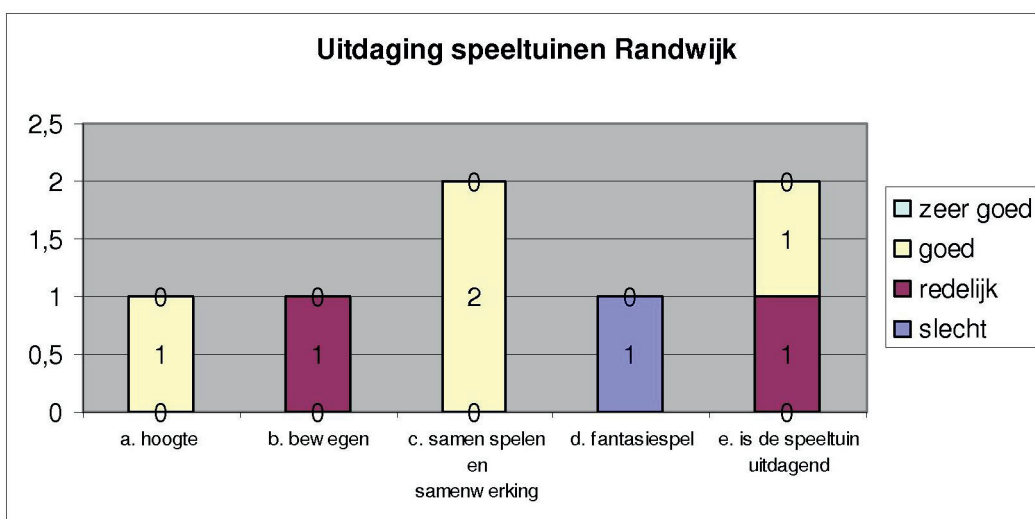
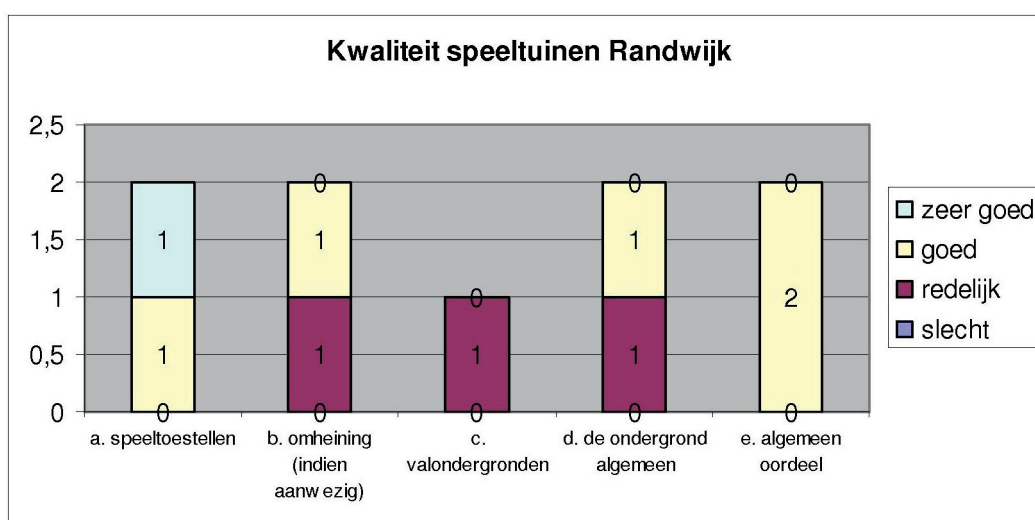

Randwijk-Indoornik

In Randwijk en Indoornik wonen 244 kinderen van 0 tot en met 18 jaar. In totaal zijn er 3 speelplekken. Op de kaart is te zien wat de 'kinddichtheid' per buurt is, waar die speelplekken liggen en voor welke leeftijdscategorieën ze ingericht zijn. Uit onderstaand schema is op te maken hoeveel plekken er voor 0-11 jaar geschikt zijn en hoeveel voor de 12+ jeugd. Omdat een speelplek voor meerdere leeftijdscategorieën geschikt kan zijn, is de optelsom van die twee meer dan het totaal aantal speelplekken.

Kern	Speelplekken	Voor 0-11 jaar	Voor 12-18 jaar
Randwijk-Indoornik	3	2	1

Uit de drie ingeleverde vragenlijsten blijkt hoe de kwaliteit en uitdaging ervaren worden:

Samengevat: de algemene kwaliteit van de speelplekken wordt als goed ervaren, hoewel de kwaliteit van omheining en ondergronden ook als redelijk aangemerkt wordt. De uitdaging is redelijk tot goed. Het trapveld is tevens een ontmoetingsplek voor de jeugd.

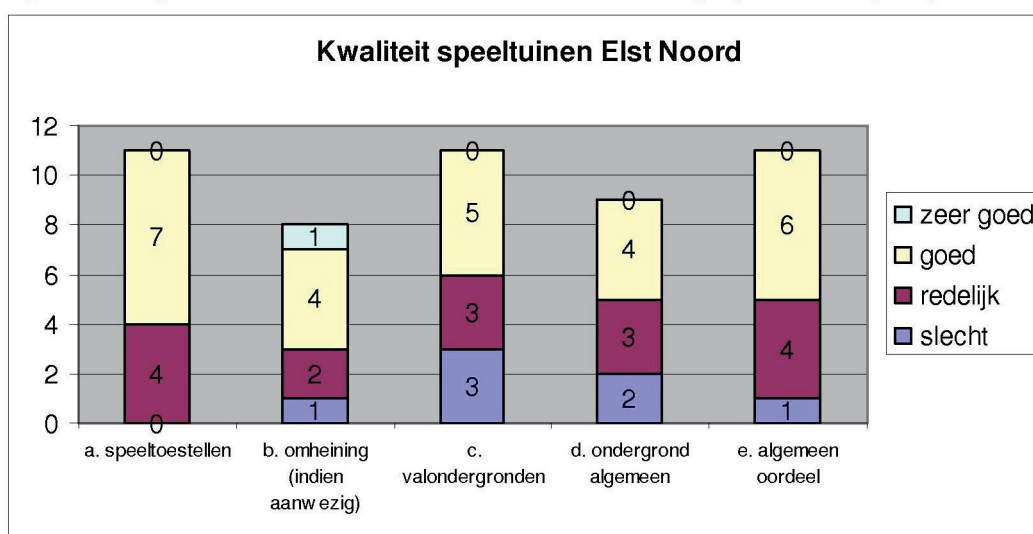
Elst

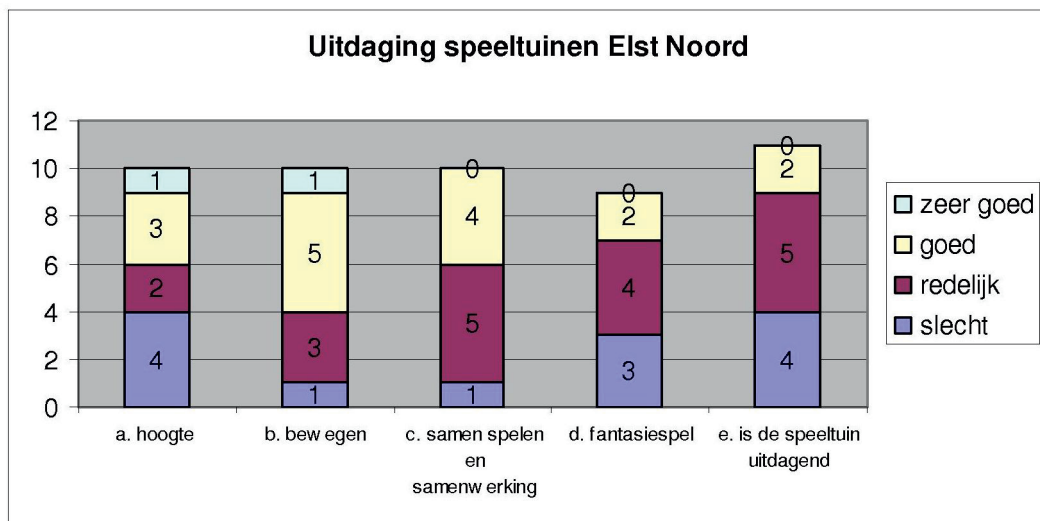
In Elst wonen 4872 kinderen van 0 tot en met 18 jaar. In totaal zijn er vijftig speelplekken. Op de kaart is te zien wat de 'kinddichtheid' per buurt is, waar die speelplekken liggen en voor welke leeftijdscategorieën ze ingericht zijn. Uit onderstaand schema is op te maken hoeveel plekken er voor 0-11 jaar geschikt zijn en hoeveel voor de 12+ jeugd. Omdat een speelplek voor meerdere leeftijdscategorieën geschikt kan zijn, is de optelsom van die twee meer dan het totaal aantal speelplekken.

Kern	Speelplekken	Voor 0-11 jaar	Voor 12-18 jaar
Elst Noord	11	11	5
Elst Zuid	19	19	6
Elst Oost	20	20	4

Elst is onderverdeeld in drie wijken. Die worden van elkaar gescheiden door de Rijksweg (alles ten oosten van de Rijksweg is Elst-Oost) en de Dorpsstraat / Valburgseweg (alles ten noorden daarvan is Elst Noord, het deel ten zuiden van de Dorpsstraat / Valburgseweg is Elst Zuid).

Voor alle elf speelplekken in Elst Noord zijn vragenlijsten ingeleverd. Onderstaande grafieken geven een beeld van de kwaliteit en uitdaging van die speelplekken

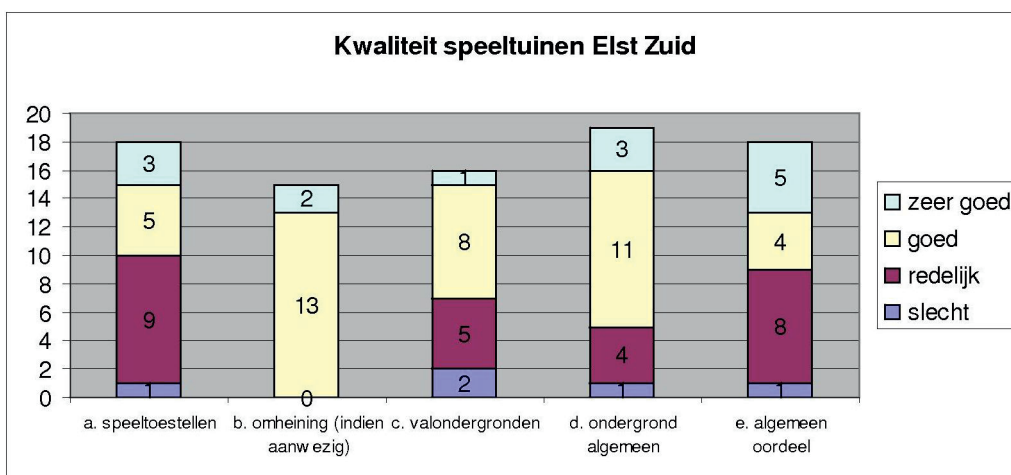

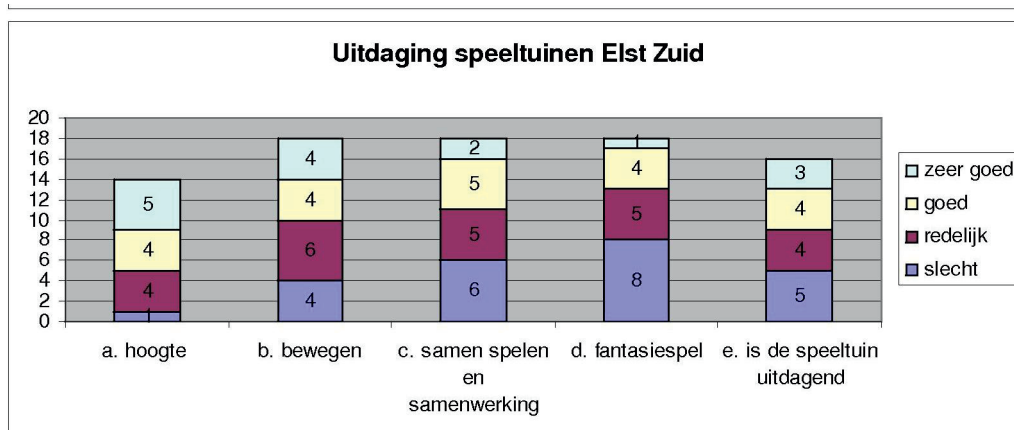

Samengevat: zowel de kwaliteit als de uitdaging worden wisselend ervaren. Vooral de uitdaging van de speelplekken en de variatie in speelwaarde scores slecht tot redelijk. Op sommige plekken vragen het groenonderhoud en de toestellen aandacht. Andere aandachtspunten zijn:

- afval,
- overlast van jongeren,
- overlast van katten en honden,
- uitdaging voor de leeftijdsgroep 7-8 jaar en ouder.

Voor zeventien van de negentien speelplekken in Elst Zuid is een vragenlijst ingeleverd. Die leveren het onderstaande beeld van de kwaliteit en uitdaging op.

Samengevat: de ervaring van de kwaliteit en uitdaging is vergelijkbaar met die in Elst Noord: de kwaliteit is redelijk tot goed, de uitdaging en variatie in speelwaarde is slecht tot redelijk. De uitstraling van sommige speelplekken laat ook te wensen over. Andere opmerkingen zijn:

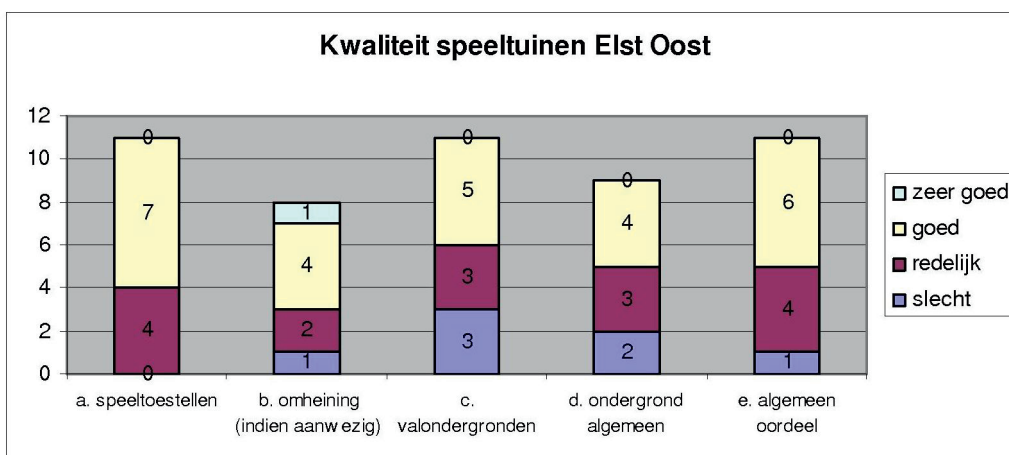
- minimalistische inrichting van sommige speelplekken,
- onderhoud van het groen.

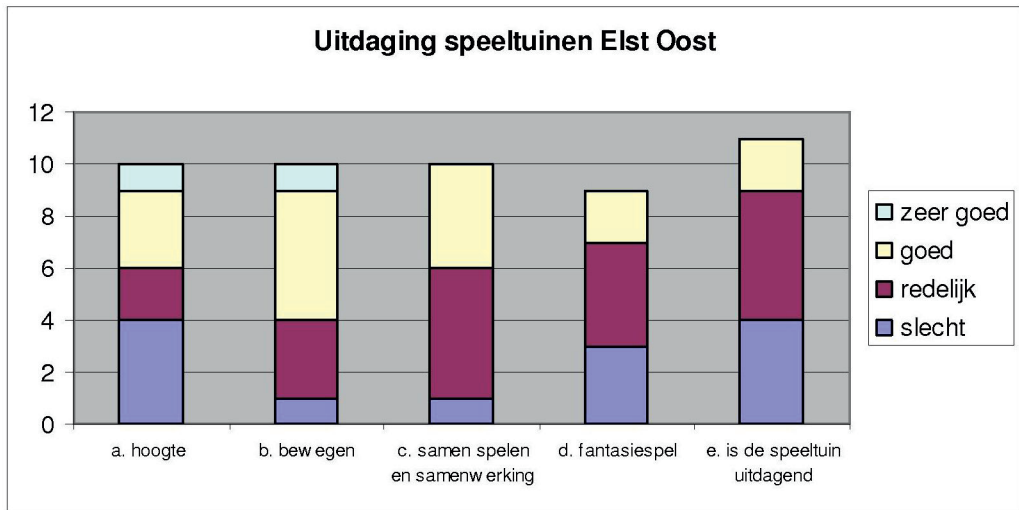
Uit Elst Oost kwamen achttien vragenlijsten retour.

Samengevat: ook hier wordt de kwaliteit van de speelplekken als redelijk tot goed beschouwd terwijl de uitdaging vooral slecht tot redelijk is. Daarnaast is aangegeven dat het onderhoud op sommige (doorgaans oudere) speelplekken slecht is en dat hondenpoep een probleem is. Op sommige speelplekken is de (verkeers)veiligheid een aandachtspunt. Verder wordt genoemd:

- afval,
- toestellen die wel verwijderd maar nog niet vervangen zijn,
- veel kleine speelplekjes in plaats van een paar grote (in nieuwbouwwijk Westeraam).

In Elst Oost ligt een speelplek waarbij sprake is van actieve betrokkenheid van inwoners. Buurtvereniging De Eshof heeft een actieve rol in het beheer en onderhoud en werkt op dat gebied nauw samen met de gemeente. Zowel de buurtvereniging als de gemeente ervaren die samenwerking als positief. Wellicht dat deze speelplek als voorbeeld kan dienen voor inwonerbetrokkenheid bij andere speelplekken in de gemeente.

Dorpsstraat 67
6661 EH Elst
Postbus 11
6660 AA Elst
telefoon (0481) 362 300
fax (0481) 372 482

info@overbetuwe.nl
www.overbetuwe.nl

gemeente **Overbetuwe**

